

Rapportage

Centrumvernieuwing Emmen

2014-2

vastgesteld door b&w d.d. 21-10-2014

Inhoudsopgave Rapportage CvE 2014-2

Inleiding	3
A. Belangrijkste gebeurtenissen in de betreffende periode	4
B. Projectenoverzicht: realisatie afzonderlijke projecten	11
C. Programma Centrumvernieuwing Emmen	14
C 1. Overzicht programma Centrumvernieuwing Emmen	14
C 2. Financiën programma (budget)	15
C 3. Planning programma	16
C 4. (Stedelijke) kwaliteit	16
C 5. Duurzaamheid	18
C 6. Werkgelegenheid tijdens de bouwfase	21
C 7. Bereikbaarheid tijdens de bouwfase	22
C 8. Kennis en Innovatie	24
C 9. Betrokkenheid stakeholders	25
D. Programmabureau Centrumvernieuwing Emmen	27
E. Programmarisico's	28
F. Informatieconvenant en Auditjaarplan	32

BIJLAGEN: zie bijlagenboek bij deze rapportage

Inleiding

In het programmaplan Centrumvernieuwing Emmen 2012-2020 zijn de programmadoelstellingen en programmakaders beschreven, op basis waarvan in de rapportages CvE de voortgang wordt verantwoord.

Voor u ligt de rapportage CvE 2014-2, die handelt over de periode van 1 mei 2014 tot en met 31 augustus 2014. Daar waar gesproken wordt over een periode in de rapportage CvE wordt een periode van 4 maanden bedoeld.

De rapportage is op hoofdlijnen en geeft een beeld van de voortgang van de projecten en programmathema's, gericht op het behalen van de programmadoelstelling. Er wordt apart een bijlagenboek toegevoegd, waarin achterliggende informatie opgenomen is.

In de rapportage wordt aangegeven welke projecten tot Atalanta behoren, zodat de voortgang van de realisatie van het raadsbesluit van 18 december 2008 en die van de samenwerkingsovereenkomst van 5 juli 2010 tussen gemeente en provincie afzonderlijk te volgen zijn.

A. Belangrijkste gebeurtenissen in de betreffende periode

Projecten

Hondsrugwegtunnel

Schollen en scheuren in CSM wand

In juli heeft VTH namens het college een brief gestuurd aan BAM dat de wand niet aan de vergunningseisen voldoet. Afsproken is toen dat de BAM voor 18 augustus 2014 een plan van aanpak en technische onderbouwing zou indienen bij VTH waarin aangegeven wordt hoe het probleem van de schollen kan worden opgelost en kan worden voldaan aan de vergunningseisen. In de afgelopen maanden is onderzoek verricht door de BAM naar de schollen en scheuren in de CSM wand.

Op 1 september 2014 heeft het college kennis genomen van de door de BAM aangedragen oorzaken van gebreken aan de tunnel en de door BAM voorgestelde maatregelen. Op basis hiervan heeft het college geconstateerd dat er nog teveel onzekerheden resteren om vast te kunnen stellen dat aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Het college heeft de vergunninghouder BAM gedurende een periode van 2 weken na 2 september de tijd gegeven voor een definitieve reactie op de kanttekeningen en aanvullende vragen bij de door BAM aangedragen oplossing.

Als opdrachtgever worden de ontwikkelingen kritisch gevolgd en worden de juridische mogelijkheden als opdrachtgever ten aanzien van de wand nog nader beschouwd.

Verlenging tijdelijke openstelling

Op 1 september 2014 heeft het college besloten voor de periode tot 15 december 2014 de toestemming tot tijdelijke openstelling te verlengen met inachtneming van de bestaande maatregelen en bij vorst extra maatregelen op te leggen.

Extra opdrachten in het kader van Centrumplein en Boulevards aan aannemer Hondsrugwegtunnel

Op 18 maart 2014 heeft het college besloten om het deel van het Centrumplein gelegen binnen de grenzen van het project aanleg Hondsrugwegtunnel als meerwerk op te dragen aan de BAM. De bestrating werkzaamheden zullen in opdracht van de BAM worden uitgevoerd door onderaannemer Hemmen /Hoorstra die ook opdracht heeft gekregen voor de rest van de aanleg van het Centrumplein.

Op 27 mei 2014 heeft het college besloten om ook de delen van de Boulevards Noord en Zuid gelegen binnen de grenzen van het project Hondsrugwegtunnel na onderhandeling als meerwerk te gunnen aan de BAM. Dit om te voorkomen dat twee aannemers gelijktijdig op hetzelfde werkterrein werkzaamheden verrichten.

Ontsluiting P Zuid

Planning

In de afgelopen maanden zijn afspraken gemaakt met DPE en Q park over de aanpassing van de ontsluiting P-Zuid. De gemeente Emmen zal de nieuwe ontsluiting P Zuid aanleggen en daarna zal Q park in het voorjaar van 2015 de parkeerinstallaties P-Zuid (bekabeling, betaalautomaten, toegangspoorten, etc.) verplaatsen/ vervangen. Vervolgens zal de gemeente Emmen de 2^e fase op het parkeerterrein en het groen aanleggen. Begin september is de gunning van de aanleg ontsluiting P Zuid, op basis van meervoudig onderhandse aanbesteding, geweest en is gestart met de aanleg van de nieuwe ontsluiting P-Zuid. Naar verwachting zal het project afgerond zijn ultimo het eerste kwartaal 2015.

Grond WMD

De benodigde gronden van de WMD voor de nieuwe ontsluiting P- Zuid zijn in juni 2014 door de gemeente Emmen verworven.

Boulevard Noord

Aanbesteding

In augustus 2014 zijn het civiele deel van de Boulevard Noord en de openbare verlichting aanbesteed. Voor het civieltechnische deel wordt onderscheid gemaakt in het deel binnen het projectgebied van de Hondsrugwegtunnel en het deel buiten het projectgebied van de Hondsrugwegtunnel (cf. collegebesluit van 27 mei 2014). De aanbestedingsresultaten met betrekking tot de aanbestedingen van werkzaamheden Boulevard Noord zijn verwerkt in deze rapportage CvE 2014-02.

Planning

De planning in relatie tot de einddatum van de EFRO-subsidie is uiterst krap en tijdige realisatie vormt een risico. Het grootste gedeelte van de Boulevard Noord (m.u.v. de hubs en het groen) zal voor 1 januari 2015 gerealiseerd zijn. Op basis van de ambtelijk en bestuurlijk gevoerde gesprekken met SNN over de afronding van EFRO projecten in het 1^e halfjaar van 2015 zal dit naar verwachting geen problemen opleveren voor de verkrijging van de subsidie.

Boulevard Zuid

Aanbesteding

In augustus 2014 is het civiele deel van de Boulevard Zuid en de openbare verlichting aanbesteed. Voor het civieltechnische deel wordt onderscheid gemaakt in het deel binnen het projectgebied van de Hondsrugwegtunnel (cf. collegebesluit van 27 mei 2014) en het deel buiten het projectgebied van de Hondsrugwegtunnel (cf. collegebesluit van 27 mei 2014). Het deel ter hoogte van het plan Zuid Esch is buiten de aanbesteding gelaten. Ook voor dit deel zal nog dit jaar opdracht worden verstrekt.

De aanbestedingsresultaten met betrekking tot de aanbestedingen van werkzaamheden Boulevard Zuid zijn verwerkt in deze rapportage CvE 2014-02.

Planning

Gezien de krappe planning en de grote tijdsdruk vormt de tijdige realisatie van de Boulevard Zuid voor 1 januari 2015 (einddatum EFRO-subsidie), een risico omdat het plan Zuid Esch pas medio 2015 kan worden uitgevoerd. Het grootste gedeelte van de Boulevard Zuid (m.u.v. de hubs, het groen en het deel van ontsluiting Zuid Esch) zal voor 1 januari 2015 gerealiseerd zijn. Op basis van de ambtelijk en bestuurlijk gevoerde gesprekken met SNN over de afronding van EFRO- projecten in het 1^e halfjaar van 2015 zal dit naar verwachting geen problemen opleveren voor de verkrijging van de subsidie.

Aanpassing Vreding

Krediet

Op 27 mei 2014 heeft het college het "Vreding Stedenbouwkundig plan" en een geactualiseerde investeringsraming aanpassing Vreding vastgesteld. De raad is hierover geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn wensen of bedenkingen kenbaar te maken. Dit is in de commissievergadering van september 2014 behandeld.

Aanbestedingen

Het onderdeel tijdelijke bouwweg en riolering van het project verlenging Vreding is meervoudig onderhands aanbesteed en gegund aan BAM voor € 108.000. Medio augustus is de BAM gestart met de werkzaamheden.

De benodigde gronden van de WMD ten behoeve van de aanpassing Vreding zijn in juni 2014 door de gemeente Emmen verworven.

Bestemmingsplanprocedure

In augustus is verder gewerkt aan de bestemmingsplanwijziging voor de verlenging van de Vreding. Wijziging van het bestemmingsplan voor de verlenging van de Vreding is in september in procedure gebracht.

Landschappelijke inpassing DPE Next

In de samenwerkingsovereenkomst met DPE Next is vastgelegd dat de landschappelijke inpassing DPE Next door en voor rekening van DPE Next wordt uitgevoerd. De gemeente Emmen voert alleen het archeologisch onderzoek van 1,5 ha uit. De kosten van het archeologisch onderzoek zijn meegenomen in de algemene proces- en voorbereidingskosten Centrumvernieuwing Emmen. Daarnaast wordt door de gemeente in het kader van het project Verlenging Vreding de landschappelijke inpassing ter hoogte van de Verlenging Vreding meegenomen. Afgesproken is dat DPE de uitwerking landschappelijke inpassing DPE Next zal aanleveren in de volgende periode.

Bijdrage Parkeergarage Willinkplein 1

In verband met aanpassingen ten behoeve van het Centrumplein en de tweede parkeergarage Willinkplein (uitbreiding met parkeergarage Willinkplein Zuid) is in 2011 een bijdrage gedaan aan parkeergarage Willinkplein 1. De kosten zijn destijds tijdelijk geboekt op het krediet van de algemene proces- en voorbereidingskosten CvE. In het Financieel Meerjaren Perspectief (FMP) Atalanta is rekening gehouden met dekking van deze bijdrage Willinkplein 1 uit het kapitaallastenbudget Atalanta. Een en ander zal nog formeel ter besluitvorming aan het college en raad worden voorgelegd.

Centrumplein

Opdrachtverstrekking en start werkzaamheden

Op 10 juni 2014 heeft het college besloten om de opdracht voor de herinrichting van het Centrumplein te gunnen aan de combinatie Hoornstra Aannemingsmaatschappij NV/Hemmen B.V. Tevens is het restant raamkrediet van € 10.058.000 exclusief btw als uitvoeringskrediet ter beschikking gesteld voor de realisatie van het project Centrumplein. Op 18 augustus 2014 is de combinatie Hoornstra Aannemingsmaatschappij NV/Hemmen B.V. gestart met de aanleg van het Centrumplein. De werkzaamheden van het Centrumplein zullen doorlopen tot 1 juni 2015.

Op 18 maart 2014 heeft het college besloten om het deel van het Centrumplein gelegen binnen de grenzen van het project aanleg Hondsrugwegtunnel als meerwerk op te dragen aan de BAM. De bestratingswerkzaamheden zullen in opdracht van de BAM worden uitgevoerd door onderaannemer Hemmen /Hoornstra die ook opdracht heeft gekregen voor de rest van de aanleg van het Centrumplein.

Kunst op centrumplein

Op 6 mei 2014 heeft het college het plan van aanpak Kunst op het Markt- en Centrumplein d.d. 22 april 2014 vastgesteld. Voor kunst op het centrumplein is in totaal € 240.000 excl. btw. ter beschikking gesteld.

Meerwerk centrumplein

Door middel van deze rapportage CvE 2014-02 wordt, conform het vastgestelde accountingmemo CvE, voorgesteld

om € 90.000 kosten voor meerwerk ten laste te brengen van onvoorzien binnen het project. Dit meerwerk heeft betrekking op mantelbuizen ten behoeve van camerabewaking, wijziging in de houtsoort van het Sundeck, een ondergrondse container naast de ingang van het gemeentehuis en een wijziging in het zuiveringssysteem van de waterpartijen.

Theater/WvO

Opdrachtverstrekking bouw en onderhoud Theater/WvO

Op 1 juli 2014 heeft het college besloten om de overeenkomst Engineering & Build WvT-WvO en de overeenkomst Groot Onderhoud WvT-WvO aan te gaan met Dura Vermeer.

Van den Berg Architecten

Door de bouwer zijn in de concretiseringsfase binnen de voorgeschreven verschijningsvorm een aantal optimalisaties doorgevoerd in het ontwerp van het gebouw. Zo is het golvende dak aan de centrumpleinzijde voorzien van een smalle rechte daklijst. Door van den Berg Groep is aangegeven dat zij graag de daklijst golvend zien aangebracht. Het ziet er naar uit dat een en ander in goed overleg met Van den Berg Architecten opgelost zal gaan worden.

Start bouw

In augustus is het bouwterrein overgedragen aan Dura Vermeer. Dura Vermeer is op 15 september 2014 gestart met haar werkzaamheden en op 10 oktober 2014 is de officiële start bouw van Theater en Wereld van ontmoeting.

Vergunningaanvraag

In week 31 (eind juli) is de vergunningsaanvraag voor de bouw van Theater/WvO ingediend. Op 9 september is de vergunning verleend.

Extra kosten als gevolg van gewijzigde aanbesteding

Op het voorbereidingskrediet is een overschrijding ontstaan van ruim € 300.000. Het gaat hier met name om extra kosten gemaakt door de architect, de installatieadviseur en constructeur in relatie tot de gewijzigde aanbestedingsmethode. Bij het opstellen van de investeringsraming WvT/WvO (cf. collegebesluit 25 april 2014) zijn deze extra advieskosten in mindering gebracht op de post onvoorzien. In deze rapportage CvE 2014-2 wordt deze dekking van de extra advieskosten ten laste van onvoorzien binnen het project verwerkt.

Extra kosten architect

De architect Claessens Erdmann verricht extra werkzaamheden in het kader van de nadere uitwerking en detaillering van het Definitief Ontwerp. Deze extra werkzaamheden leiden tot een extra kostenpost van € 100.000. Middels deze rapportage CvE 2014-02 wordt, conform het vastgestelde accountingmemo CvE, voorgesteld om deze kosten te dekken uit de post onvoorzien binnen het project.

Locatie Hoofdstraat/Mensenpark

Chinese partners

De termijn van de duur van de intentieovereenkomst met de Chinese partners is verstreken. De intentieovereenkomst heeft niet tot concrete resultaten geleid.

Provada

Op 3,4 en 5 juni is de gemeente Emmen met het programma Centrumvernieuwing Emmen vertegenwoordigd geweest op de Provada (vastgoed beurs in Amsterdam voor ontwikkelaars, beleggers, consultants, retailers, financiers, woningcorporaties, eindgebruikers en gemeenten) met als belangrijk onderdeel de locatie Hoofdstraat.

Bodemonderzoek

Op basis van bestaande dossiers heeft TTE consultants een bodemonderzoek gedaan. Uit dit bodemonderzoek zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. Er zijn een aantal tanks geconstateerd die mogelijk verwijderd moeten worden, maar een omvangrijke saneringsoperatie wordt niet voorzien.

Landschappelijk en cultuurhistorisch onderzoek

Bureau Scholtens heeft in augustus 2014 het landschappelijk en cultuurhistorisch onderzoek afgerond. Het onderzoek bestond uit een inventarisatie en analyse van de landschappelijke gelaagdheid en de 'waardebepaling' van groen, bebouwing en structuur. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden betrokken in een collegevoorstel over uitgangspunten voor de locatie Hoofdstraat.

Dekking locatie Hoofdstraat

Met betrekking tot de (dekking van de) locatie Hoofdstraat is sprake van een aanzienlijk financieel risico. De € 17 miljoen dekking voor de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen zijn nog hoogst onzeker. Daarnaast dienen de subsidies van circa € 8 miljoen RSP+, € 10 miljoen REP regionaal en € 3,6 miljoen co-financiering REP regionaal uit RSP+ ten behoeve van de dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen nog formeel van de provincie Drenthe verkregen te worden.

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau in overleg over de invulling en uitwerking van de verkrijging van deze middelen.

Afhankelijk van de invulling, uitwerking en realisatie van de plannen voor de locatie Hoofdstraat bestaat het risico dat de subsidies en bijdragen ter dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu gedeeltelijk of geheel vervallen indien

de invulling, uitwerking en realisatie afwijken van de, op basis van de subsidies en bijdragen, aan het project gestelde voorwaarden.

Daarnaast bestaat er afhankelijk van de invulling, uitwerking en realisatie van het project locatie Hoofdstraat ook nog een risico dat de kosten van de aanleg niet of niet volledig gedekt kunnen worden uit de opbrengsten van de grondverkopen locatie Hoofdstraat. Indien bijvoorbeeld een park gerealiseerd zal worden, dan betekent dit dat de toe te rekenen algemene proces- en voorbereidingskosten, sloopkosten, aanlegkosten, etc. (zeer globaal en indicatief geraamd op € 5 miljoen à € 10 miljoen) door de gemeente zelf afgedekt zullen moeten worden.

Overbrugging DPE

Tot en met augustus 2014 is € 7.613.142 overbruggingsfinanciering uitbetaald aan DPE van de maximale € 22 mln. De laatste betaling heeft in maart 2014 plaatsgevonden.

DPE Next

Invulling permanente monitoring

Op 27 mei 2014 heeft het college, rekening houdende met de reeds op andere wijze ingevulde monitoring op de realisatie van DPE Next (monitoring op financiële voortgang, duurzaamheid, planning en betalingen in relatie tot de voortgang van de werkzaamheden) ingestemd met de invulling van de permanente monitoring DPE Next op basis van het door DPE ingediende "Toetsoverzicht DPE Next" d.d. 26-05-2014. Op basis van dit toetsoverzicht wordt gewerkt met een expertboard. De Expertboard toetst periodiek en de voorzitter van de Expertboard brengt 2x per jaar schriftelijk verslag uit aan de RVC van DPE en het College van B&W van de gemeente Emmen. De eerste rapportage van de expertboard in dezen zal op korte termijn worden ontvangen.

Aanpassing betaalschema

Op 27 mei 2014 heeft het college ingestemd met de aanpassing van de bouwplanning en het financieringsschema DPE Next. DPE heeft schriftelijk ingestemd met het aangepast financieringsschema DPE Next d.d. 14 mei 2014 en de aangepaste voorwaarden ten aanzien van de aanpassing van de bouwplanning en financieringsschema DPE Next.

Op 8 juli 2014 heeft een bestuurlijk gesprek vanuit de gemeente met de Rabobank plaatsgevonden. In dit gesprek heeft de Rabobank aangegeven het aangepaste financieringsschema DPE Next d.d. 14 mei 2014 als uitgangspunt te hanteren en de door haar te verstrekken financiering conform dit schema beschikbaar te stellen. Vanwege de proceduretijd die de Rabobank nodig denkt te hebben, zal de lening van € 7,5 mln. pas in oktober 2014 betaalbaar gesteld kunnen worden. Hierdoor ontstaat in de financiering van de investeringen DPE Next in het 3^e kwartaal van 2014 een knelpunt. Het college heeft daarom op 8 juli 2014 besloten om de geplande maandelijkse betaaltermijnen schadeloosstelling a fonds perdu voor het 4^e kwartaal 2014 in het 3^e kwartaal 2014 betaalbaar te stellen. De hogere rentekosten komen voor rekening van DPE en worden met de laatste termijn van € 500.000, bij oplevering van de locatie Hoofdstraat, uiterlijk per 1 juli 2016 verrekend.

Voortgangsrapportage ABC Nova

Op 29 augustus 2014 is voortgangsrapportage 2014 Q2 DPE Next van ABC nova ontvangen. De belangrijkste conclusie van ABC Nova is dat de voortgang van het werk in grote lijnen overeenkomt met de vastgestelde realisatieplanning d.d. 10-2-2014. Hoewel een aantal onderdelen van het werk achterlopen op de planning is ABC Nova van mening dat op dit moment niet gesteld kan worden dat dit consequenties zal hebben voor de oplevering op 30 oktober 2015, omdat deze onderdelen (nog) niet op het kritieke pad van de planning liggen. Verder geeft ABC Nova met betrekking tot de betalingen over het tweede kwartaal 2014 aan, dat op basis van de feitelijke stand van het werk t.o.v. de realisatieplanning, geconcludeerd kan worden dat de voortgang van de realisatie overeenkomt met het aangepaste financieringsschema d.d. 14 mei 2014, welk is vastgesteld en ondertekend op 27 mei 2014 en dat de betreffende termijnen derhalve conform het overeengekomen financieringsschema betaalbaar gesteld kunnen worden.

Op 4 september 2014 heeft DPE op de voortgangsrapportage van ABC Nova 2014-Q2 gereageerd en aangegeven dat de door ABC Nova benoemde risico's bekend en onderkend zijn en dat hiertoe inmiddels beheersmaatregelen genomen zijn waardoor de voortgang van de werkzaamheden volgens planning kunnen worden uitgevoerd.

Op 16 september heeft het college van beide documenten kennis genomen en besloten de laatste termijn van € 5,3 mln. van de schadeloosstelling a fonds perdu, in overeenstemming met het collegebesluit van 8 juli 2014, per medio september 2014 betaalbaar te stellen.

Medio september 2014 is € 65 mln. van de € 65,5 mln. schadeloosstelling a fonds perdu betaald aan DPE. Het restant van € 500.000 wordt bij levering van de grond betaald, zoals hierboven beschreven.

Parkeergarage Westerstraat

Op 10 juli 2014 is samen met Strukton een rondgang geweest door de parkeergarage Westerstraat om de restpunten te bespreken en vast te stellen. De opleverpunten zoals besproken met Strukton moeten deels nog worden afgewerkt. Op directieniveau worden gesprekken gevoerd tussen gemeente en Strukton over de afwikkeling van de resterende opleverpunten.

Centrum Noord

Op 8 juli 2014 heeft het college besloten om de werkzaamheden voor de aanleg van riolering in de Hondsrugweg (een van de laatste deelprojecten dat nog gerealiseerd moet worden in het kader van het project Centrum Noord),

aan te besteden via een meervoudig onderhandse procedure. De kosten voor de aanleg van riolering in de Hondsrugweg worden voor € 375.000 gedekt uit de post bouwrijp maken en voor € 275.000 uit de post onvoorzien van het krediet Emmen Centrum Noord.

In augustus is de aanleg van de riolering gegund aan de BAM en is gestart met de aanleg hiervan. De werkzaamheden worden medio november 2014 afgerond.

Locatie Vreding

Ontbinding contract RGD

Op 8 juli 2014 heeft het college besloten om de onderhandelingen met de Rijksgebouwendienst over de ontbinding van de overeenkomst, met betrekking tot de ontwikkeling van de Rijksgebouwendienst op de locatie Vreding, te starten. Dit naar aanleiding van de brief van de RGD van 12 mei 2014 over het afzien van nieuwbouwplannen van de Belastingdienst in de gemeente Emmen.

Indien de overeenkomst tussen de gemeente en de Rijksgebouwendienst wordt ontbonden, dan zal ten aanzien van de locatie Vreding een nieuw ontwikkelingsperspectief geschetst moeten worden. Dit ontwikkelingsperspectief zal tegelijk met de onderhandelingen met de Rijksgebouwendienst worden opgesteld. Mede op basis van dit nieuwe perspectief voor de locatie Vreding kunnen de financiële consequenties van de ontbinding worden bepaald.

Bij het ontwikkelperspectief voor de locatie Vreding wordt gekeken naar alternatieve mogelijkheden. Het risico bestaat op basis van een mogelijke alternatieve invulling dat de grond afgewaardeerd moet worden waarvan het financiële gevolg naar verwachting circa € 1.000.000 bedraagt.

Westwand Weiert

In de afgelopen maanden zijn gesprekken gevoerd met een aantal eigenaren van panden aan de Westwand Weiert. Hierbij is belangstelling getoond voor mogelijke ontwikkelingen in panden aan de Westwand Weiert.

De eerste herontwikkeling ten aanzien van de Westwand Weiert (deel ter plaatse van Krijco) van Synvest heeft inmiddels het stadium van de omgevingsvergunning bereikt.

Willinkplein Zuid

Ontwikkelperspectief

Op 30 juni 2014 is de overeenkomst met Ahold met betrekking tot de ontwikkeling bouwblok Willinkplein Zuid verlopen. Omdat de overeenkomst door tijdverloop wordt ontbonden zijn er in het kader van de afloop van de overeenkomst geen financiële of andere verplichtingen voor beide partijen.

In de raadsvergadering van 26 juni 2014 is aangegeven dat, naar aanleiding van het aflopen van het contract met Ahold, het project Willinkplein-Zuid, inclusief de parkeergarage Willinkplein-Zuid, zal worden geëvalueerd en dat diverse scenario's zullen worden uitgewerkt.

Doelstelling blijft om enerzijds te komen tot een goede afronding van het Centrumplein aan de zuidzijde en tegelijk de parkeerexploitatie en de grondexploitatie hierbij in ogenschouw te nemen. Hiertoe worden nu een aantal scenario's in kaart gebracht. In deze scenario's worden de gevolgen voor de parkeerbehoefte en capaciteit, de ruimtelijke kwaliteit, de uitbreiding van oppervlakte detailhandel en de kosten en opbrengsten van de verschillende scenario's verkend. Bij deze verkenningen blijft contact met een aantal reeds betrokken private partijen waaronder Ahold Real Estate & Construction.

In augustus 2014 is gestart met het onderzoeken van de verschillende scenario's voor de locatie Willinkplein Zuid en Parkeergarage Willinkplein Zuid en de financiële gevolgen daarvan.

Plan Zuid-Esch (Holdert)

Voor de bouwvak is Domesta gestart met de nieuwbouw op het Holdertterrein. De sloop heeft inmiddels plaatsgevonden en na de bouwvak is gestart met de bouw. Medio 2015 is dit project gereed. Deze planning is van invloed op de realisatie van het project Boulevard Zuid.

Markt/ Entree Mensenpark

Start werkzaamheden

Op 10 juni 2014 heeft het college besloten om de opdracht voor het tweede deel van de herinrichting van het Marktplein te gunnen aan Lareco Nederland B.V. te Hardenberg. Lareco is op 18 augustus 2014 gestart met haar werkzaamheden. Naar verwachting zal eind 2014 80% van de werkzaamheden gereed zijn. Volgens de planning rond Lareco haar werkzaamheden in april 2015 af.

Meerwerk en extra kosten

Op enkele posten binnen het krediet Markt wordt een overschrijding van circa € 500.000 verwacht. Deze wordt enerzijds veroorzaakt omdat in de voorbereiding van het project Markt kosten zijn gemaakt waar in de raming geen rekening mee is gehouden (verplaatsing warenmarkt, Nieuwbouw achter De Kamer, etc.) en anderzijds door meerwerk (mantelbuizen en archeologische begeleiding) en extra interne uren. Bij het opstellen van de de oorspronkelijke raming zijn de uren redelijk voorzichtig geraamd. Er zijn veel extra uren gemaakt omdat het werk gesplitst is in verband met het terrasseizoen en er intensieve afstemming en betrokkenheid van stakeholders heeft plaatsgevonden in relatie tot de uitgebreide fasering van het werk en de wijze van aanbesteding op basis van EMVI. Middels deze rapportage CvE 2014-02 wordt, conform vastgestelde accountingmemo CvE, voorgesteld om deze extra kosten ad € 500.000 ten laste te brengen van de post onvoorzien binnen het project Markt Emmen.

Warmtenet Waterleiding Maatschappij Drenthe (WMD)

Op 1 juli 2014 is het contract tussen WMD en DPE Next voor de energievoorziening DPE Next getekend.

Voor de aansluiting van Theater / WvO voor de energievoorziening op het door de WMD te realiseren warmtenet is door de gemeente een formele aanvraag ingediend bij de WMD. De aansluiting van Theater / WvO op het door de WMD te realiseren warmtenet is noodzakelijk voor de realisatie van de GPR-score van 8 voor Theater / WvO. Inmiddels is een offerte ontvangen van de WMD.

Het warmtenet cluster A (Holdert, Theater, Gemeentehuis en DPE) is als businesscase in ontwikkeling bij WMD. Periodiek vindt overleg plaats tussen de WMD en de gemeente Emmen over de realisatie van het warmtenet door de WMD. Daarnaast vindt voortgangsoverleg plaats waarbij de directeur van de WMD en de directeur van het programma Centrumvernieuwing Emmen aanwezig zijn. Dit zal moeten leiden tot meer duidelijkheid omtrent de realisatie van een warmtenet in Emmen Centrum door de WMD in het 4^e kwartaal 2014.

Programmabureau

Kwartaalrapportage 2013-Q4

In mei 2014 heeft de huisaccountant Deloitte de controle op de 4^e kwartaalrapportage CvE 2013 afgerond. De controle door Deloitte heeft geleid tot een goedkeurende verklaring bij de 4^e kwartaalrapportage CvE 2013.

Op 17 juni 2014 heeft het college kennis genomen van de 'Controleverklaring bij 4^e kwartaalrapportage CvE 2013' en het "Accountantsverslag controle 4^e kwartaalrapportage 2013 CvE". De raad is middels brief geïnformeerd en de verklaring en het verslag zijn in het kader van de monitoring op het programma IGO Atalanta ook naar de provincie Drenthe toegestuurd.

Rapportage CvE 2014-01 en programmakaders

Op 24 juni 2014 heeft het college de rapportage CvE 2014-01 vastgesteld.

Tevens heeft het college besloten om op basis van de gewijzigde planning van Theater en DPE Next het programmakader 'Per 1-1-2016 zijn bij de opening van het nieuwe dierenpark, het Theater en de relevante openbare infrastructuurvoorzieningen opgeleverd' te vervangen door de volgende kaders:

- Per 25 maart 2016 is bij de opening van Wildlands Adventure Zoo Emmen, inclusief een belangrijk deel van de WvO, de relevante openbare infrastructuurvoorziening opgeleverd.
- Per 1 oktober 2016 wordt het nieuwe Theater in gebruik genomen.

De Raad is middels brief geïnformeerd en de rapportage is in het kader van de monitoring ook toe gestuurd aan de Provincie Drenthe.

Fiscale zaken

In afgelopen maanden heeft Deloitte belastingadviseurs alle CvE projecten beoordeeld in relatie tot de risico's ten aanzien van ketenaansprakelijkheid en Wet arbeid vreemdelingen. Deloitte heeft op basis van deze beoordeling het standpunt ingenomen dat voor geen van de CvE projecten sprake is van eigenbouwerschap en de gemeente dus geen risico's loopt ten aanzien van de wet ketenaansprakelijkheid. Het rapport van Deloitte is aangeboden aan de belastingdienst. Op 14 augustus hebben wij de brief van Deloitte inclusief akkoord verklaring van de belastingdienst ontvangen dat voor geen van de CvE projecten sprake is van eigenbouwerschap.

De Wet arbeid Vreemdelingen zal nog worden besproken met de belastingdienst en de arbeidsinspectie.

Second opinion inhoudelijk op risico analyse

In juni 2014 is EY gestart met de inhoudelijke second opinion op de risico analyse van Centrumvernieuwing Emmen. Begin juli zijn diverse gesprekken gevoerd met de projectleiders en projectmanagers, concerncontroller en het programmabureau CvE. Daarnaast vindt dossieronderzoek plaats. Naar verwachting zal begin oktober een definitief rapportage worden ontvangen van EY naar aanleiding van de uitgevoerde inhoudelijke second opinion op de risicoanalyse van Centrumvernieuwing Emmen.

CvE dag

Op 24 mei 2014 heeft een geslaagde Centrumvernieuwingdag plaatsgevonden.

Programmabureau

In juni heeft de programmadirecteur Centrumvernieuwing aangegeven dat hij per 1 januari 2015 gebruik maakt van de levensloop regeling. Aan de opvolging en continuïteit wordt gewerkt.

Het programmabureau CvE zal op basis van de huidige plannen en besluiten per 1 januari 2016 worden opgeheven. Op basis van de ontwikkelingen en de aanpassingen in de planning zal het college in de komende periode naar verwachting besluiten over de instandhouding van (een deel) van het programmabureau CvE.

Raadsadviseur

Op 15 juli 2014 is het aan de Raad gezonden raadsadvies van Balance ontvangen

Financiering programma CvE

REP regionaal bijdrage locatie Hoofdstraat (€ 10 miljoen)

De in de samenwerkingsovereenkomst IGO Atalanta van 5 juli 2010 opgenomen REP-regionaal-middelen van € 10 miljoen en de cofinanciering van € 3,6 miljoen vanuit provincie (RSP+) op de REP-regionaal dienen op basis van een concrete projectaanvraag nog formeel van de provincie Drenthe verkregen te worden.

De provincie Drenthe heeft aangegeven dat ze deze middelen wil decentraliseren en rechtstreeks onderbrengen bij de gemeente Emmen. In dat geval zal de gemeente rechtstreeks verantwoording af moeten leggen aan het Rijk. De gemeente en provincie zijn nog in bespreking over de decentralisatie van REP-regionaal-middelen naar de gemeente en de voorwaarden waaronder dit zal gebeuren.

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau in overleg over de invulling en uitwerking van de verkrijging van de REP regionaal middelen, RSP+ bijdragen en de € 17 miljoen MIRT-bijdragen.

Bijdrage MIRT/VROM locatie Hoofdstraat (€ 17 miljoen)

De verkrijging van de ontbrekende € 17 miljoen dekking voor de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen aan DPE voor de verkrijging van de locatie Hoofdstraat door de gemeente is tot op heden nog een groot risico.

In het bestuurlijk overleg IGO Atalanta van 10 december 2013 met de provincie Drenthe is afgesproken dat het bestuurlijke lobbytraject ter verkrijging van deze middelen tussen gemeente en provincie tezamen weer wordt opgepakt.

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau in overleg over de invulling en uitwerking van de verkrijging van de REP regionaal middelen, RSP+ bijdragen en de € 17 miljoen MIRT-bijdragen.

RSP Bereikbaarheid

Op 10 december 2013 is in het bestuurlijk overleg gemeente Emmen en provincie Drenthe ingestemd met de notitie RSP Bereikbaarheidsprojecten Emmen Centrum (IGO Atalanta). Hierop aansluitend is het onderdeel "bereikbaarheid" van de samenwerkingsovereenkomst (5 juli 2010) uitgewerkt in de notitie Wijziging en uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst RSP Gemeente Emmen-Provincie Drenthe IGO ATALANTA. Op 28 januari 2014 heeft de provincie Drenthe ingestemd met deze wijziging op de samenwerkingsovereenkomst.

RSP-plus bijdrage locatie Hoofdstraat (schadeloosstelling à fonds perdu)

Voor de dekking van de € 65,5 miljoen (schadeloosstelling à fonds perdu aan DPE ter verkrijging van de grond locatie Hoofdstraat) dient nog circa € 8 miljoen aan RSP plus bijdragen van de provincie Drenthe verkregen te worden. Deze middelen zijn opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst met de provincie Drenthe van 5 juli 2010, maar daarin niet specifiek benoemd voor de locatie Hoofdstraat. De bijdrage dient nog op basis van een projectaanvraag daadwerkelijk verkregen te worden.

De gemeente Emmen en de provincie Drenthe zijn momenteel zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau in overleg over de invulling en uitwerking van de verkrijging van de REP regionaal middelen, RSP+ bijdragen en de € 17 miljoen MIRT-bijdragen.

EFRO Subsidie

Toerekening van kosten

Medio augustus 2014 en begin september 2014 hebben op ambtelijk niveau gesprekken plaatsgevonden met SNN over de subsidiëring van enkele specifieke posten in het kader van de EFRO subsidie 'De Economie van de Verbinding' namelijk:

- Toerekening algemene proces- en voorbereidingskosten aan de EFRO subsidiabele projecten
- Investeringskosten voor verkrijging grond entreegebied locatie Hoofdstraat
- Toerekening kosten openbaar toegankelijk deel WvO

Het streven is om uiterlijk in oktober 2014 meer duidelijkheid te verkrijgen van SNN ten aanzien van de subsidieverkrijging met betrekking tot deze specifieke kosten.

Verlenging einddatum

In het laatste gesprek van september 2014 is ambtelijk met SNN afgesproken dat in oktober 2014 een concept verzoek om verlenging van de einddatum van de EFRO subsidie van 31 december 2014 tot 1 juli 2015, zal worden ingediend bij SNN. Naar verwachting zal de bestuurscommissie EZ van SNN dan in december 2014 hierover kunnen besluiten. De huidige verwachting is dat circa € 5 mln. aan subsidiabele EFRO investeringen in het kader van het EFRO project De Economie van de Verbinding na 1 januari 2015 zullen plaatsvinden.

B. Projectenoverzicht: realisatie afzonderlijke projecten

De strategische doelstelling van het programma is: *één mooi, uitnodigend en goed bereikbaar centrum in 2020*. De overtuiging is dat door uitvoering van de projecten samen deze strategische doelstelling wordt gerealiseerd.

Hieronder wordt in één totaaloverzicht van alle individuele projecten het actuele oordeel aangegeven t.a.v.:

- projectplanning
- projectbudget
- (stedelijke) kwaliteit project
- eindoordeel per project
- projectrisico's

Voor achterliggende informatie over de projecten wordt verwezen naar het bijlagenboek.

	Project	Planning	Budget	Stedelijke kwaliteit	Eindoordeel	Risico's
	Hondsrugwegtunnel					
	Bijkomende infrawerken					
	Boulevard Noord					
	Boulevard Zuid					
	Ontsluiting P Zuid			PM		
	Kruising Hondsrugweg-Ermerweg			PM		
	Aanpassing Vreding			PM		
	Landschappelijke inpassing DPE Next	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Parkeergarage Willinkplein			nvt		
	Parkeergarage Willinkplein-Zuid			PM		
	Centrumplein					
	Bereikbaar Emmen Centrum					
	Boermarkeweg 1^e fase			nvt		
	Boermarkeweg 2 ^e fase	nvt		nvt	nvt	nvt
	Reconstructie aansluiting N34/Rondweg	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Reconstructie aansluiting N862/Rondweg	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Nader te bepalen multimodale maatregelen N862	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	Voorzieningen en maatregelen Verkeers- en parkeermanagement	nvt		nvt	nvt	nvt
	Theater / Wereld van Ontmoeting					
	Locatie Hoofdstraat			PM		
	Locatie Muzeval	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
	DPE Overbrugging			nvt		
	DPE Next			nvt		
	Ondergrondse infrastructuur		nvt	nvt		
	Parkeergarage Westerstraat			nvt		
	Centrum Noord			nvt		
	Locatie Vreding			PM		
	Willinkplein-Zuid			PM		
	Westwand Weiart	nvt	nvt	PM	nvt	
	Plan Zuid-Esch (Holdert)			PM		
	Markt / Entree Mensenpark					

- : Project is onderdeel van het project Atalanta
Project : Project is afgerond
PM : Project is nog niet in ontwikkeling, dan wel nog niet voldoende concreet, waardoor een oordeel nog niet van toepassing is

Toelichting oordeelsvorming

Eindoordeel per project: Binnen de projecten wordt primair gestuurd op planning, budget en kwaliteit. De zwakste schakel van tijd-geld-kwaliteit bepaalt het eindoordeel op dit moment van het project.

De zwaarte van het risicoprofiel geeft aan in welke mate risico's het verdere verloop van het project kunnen beïnvloeden. In hoeverre mogelijke verstoring kan optreden wordt afzonderlijk weergegeven door middel van de aanduiding van de hoogte van het risico van het betreffende project.

Waar geen kleur is ingevuld: het project moet nog worden gestart, ofwel het aspect is op dit moment nog niet van toepassing.

Planning

conform projectplanning

overschrijding projectplanning zonder gevolgen voor programmakaders planning

overschrijding projectplanning met gevolgen voor programmakaders planning.

Budget

geen (verwachte) overschrijdingen op krediet

verwachte overschrijding

daadwerkelijke overschrijding

Stedelijke kwaliteit:

afgegeven oordeel inzake project supervisor stedelijke kwaliteit voldoende.

aanpassingen nodig.

afgegeven oordeel supervisor stedelijke kwaliteit niet voldoende.

Risico's (zie risicomangement voor uitleg risicoscore)

maximaal 1 projectrisico in oranje of rood

2 of 3 projectrisico's in oranje of rood

meer dan 3 projectrisico's in oranje of rood

Toelichting op eindoordeel oranje en rood:

Boulevard Noord

Het eindoordeel over Boulevard Noord is rood, omdat de planning van Boulevard Noord 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders.

Boulevard Zuid

Het eindoordeel over Boulevard Zuid is rood, omdat de planning van Boulevard Zuid 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders.

Ontsluiting P Zuid

Het eindoordeel over Ontsluiting P zuid is oranje, omdat de planning van P Zuid is gewijzigd van 2014-Q4 naar 2015-Q1. Dit heeft geen gevolgen voor subsidies of andere projecten.

Centrumplein

Het eindoordeel over het centrumplein is rood, omdat de planning van het centrumplein 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders. Bovendien is het oordeel van de supervisor stedelijke kwaliteit oranje omdat op dit punt bijsturing nodig is.

Locatie Hoofdstraat

Het eindoordeel over de Locatie Hoofdstraat is oranje omdat de dekking van de € 65,5 miljoen schadeloosstelling à fonds perdu nog niet gerealiseerd is.

Markt/Entree Mensenpark

Het eindoordeel van Markt/Entree Mensenpark is rood, omdat de planning van Markt/Entree Mensenpark 1 januari 2015 overschrijdt. De termijn van 1 januari 2015 is een van de programmakaders.

Toelichting op risico's in oranje of rood

Theater / Wereld van Ontmoeting

De risico's van Theater / Wereld van Ontmoeting staan op oranje omdat de volgende twee nettorisico's boven de risicotolerantiegrens vallen:

- Een deel van de investeringen met betrekking tot de Wereld van Ontmoeting kan niet worden gedekt uit EFRO-subsidie en cofinanciering EFRO voor het openbaar toegankelijke deel van Wereld van Ontmoeting.
- Faillissement van aannemers, architecten etc. tijdens de bouw.

Locatie Hoofdstraat

De risico's van Locatie Hoofdstraat staan op rood omdat de volgende zeven nettorisico's boven de risicotolerantiegrens vallen:

- RSP plus bijdragen ter dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu (locatie Hoofdstraat) van provincie Drenthe kunnen niet, of niet volledig, worden verkregen.
- Onvoldoende belangstelling van investeerders en projectontwikkelaars voor locatie Hoofdstraat leidt tot een verlies aan kwaliteit.
- Onjuistheid en onvolledigheid van ramingen en calculaties.
- De kostenverwerving van de grond (schadeloosstelling à fonds perdu) van € 2,93 mln. -/- gemeentelijk deel kunnen onverhoopt niet gedekt worden uit de EFRO-subsidie.
- Tekort als gevolg van reeds gemaakte kosten en noodzakelijke (tijdelijke) investeringen die niet gedekt kunnen worden uit opbrengsten GREX.
- REP Regionaal bijdrage van Rijk en provincie Drenthe (€ 10 miljoen + € 3,6 miljoen) kan niet, of niet volledig worden verkregen, dan wel niet (volledig) worden ingezet ter dekking van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (inclusief de aan DPE te betalen schadeloosstelling van € 65,5 mln.)
- De beoogde € 17 miljoen bijdragen MIRT van ministerie van VROM voor de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (incl. de aan DPE te betalen schadeloosstelling van € 65,5 mln.) kan niet daadwerkelijk worden verkregen.

DPE Next

De risico's van DPE Next staan op oranje omdat de volgende twee nettorisico's boven de risicotolerantiegrens vallen:

- Als gevolg van continuïteitsproblemen DPE Next moeten verstrekte geldleningen en de gemeentelijke inbreng worden afgeboekt, omdat overeengekomen rente (3,25%) en/ of aflossingen verstrekte geldleningen aan DPE (€ 12,5 mln., € 3,5 mln., € 6 mln. en maximaal € 22 mln.) en een financiële inbreng van € 10 miljoen (te zijner tijd) niet door DPE Next betaald kunnen worden. DPE zou in de toekomst kunnen vragen om een extra gemeentelijke bijdrage/financiering in verband met investeringsoverschrijdingen en exploitatietekorten in parkexploitatie DPE Next, en exploitatie Theater.
- Niet realiseren van de ambitie en kwaliteit van DPE Next.

C. Programma Centrumvernieuwing Emmen

C 1. Overzicht programma Centrumvernieuwing Emmen

In deze paragraaf wordt de stand van zaken ten aanzien van de programmakaders, zoals genoemd in het programmaplan Centrumvernieuwing Emmen 2012 – 2020, weergegeven.

Hieronder treft u een overzicht aan van het oordeel per einde trimester. De toelichting/onderbouwing van de beoordeling is opgenomen in de hoofdstukken C2 t/m C9.

Eindoordeel programmakaders budget	
Uitvoering alle projecten binnen vastgestelde kredieten.	
Investerings Atalanta binnen totaal kader investeringen op basis van vastgesteld FMP.	
Voortgang realisatie dekking CvE	
Programmakaders planning	
Alle projecten uiterlijk 1-1-2020 gereed	
Per 25 maart 2016 zijn bij de opening van Wildlands Adventure Zoo Emmen, inclusief een belangrijk deel van de Wereld van Ontmoeting, de relevante openbare infrastructuurvoorziening opgeleverd.	
Per 1 oktober 2016 wordt het nieuwe Theater in gebruik genomen.	
Subsidiabele projecten binnen subsidietermijn gereed (bijv. EFRO 01-01-2015)	
Programmakaders stedelijke kwaliteit	
Uitvoering programma conform beoogde stedelijke kwaliteit.	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. stedelijke kwaliteit	PM
Programmakaders duurzaamheid	
Uitvoering programma conform het beoogde niveau duurzaamheid	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. duurzaamheid	
Programmakaders werkgelegenheid tijdens bouwfase	
Realisatie sociaal ondernemen minimaal 5% social return on investment	
Werkgelegenheid regio	
Programmakader bereikbaarheid tijdens bouwfase	
Inspanningen gemeente om centrum bereikbaar te houden afdoende	
Programmakaders kennis en innovatie	
In 2015 draaien onder Community of Practice (COP) tenminste drie kennisclusters	
Na 2015 heeft COP een zelfstandig en breder bereik	
Programmakader betrokkenheid stakeholders	
Stakeholders worden op passende wijze betrokken	

	Geen (verwachte) afwijking van programmakader
	Extra actie nodig om programmakader te realiseren
	Programmakader wordt niet gehaald

C 2. Financiën programma (budget)

Voor alle projecten wordt een eigen projectbudget voor voorbereiding en uitvoering en/of grondexploitatie vastgesteld als financieel kader. De projectbudgetten voor de Atalantaprojecten moeten op basis van het raadsbesluit van 18 december 2008 voldoen aan het Financieel Meerjaren Perspectief Atalanta. Voor de dekking van de gemeentelijke investeringen Atalanta en overige CvE Projecten is een risicoprofiel dekking opgesteld. Dit risico profiel bestaat uit 5 risicocategorieën uiteenlopend van 'geen risico' tot 'nog ongedekt'.

De gegevens die de monitoring ondersteunen op deze programmakaders inzake budget treft u aan in het bijlagenboek.

Eindoordeel programmakaders budget	
Uitvoering alle projecten binnen vastgestelde kredieten ¹	
Investeringen Atalanta binnen totaal kader investeringen op basis van vastgesteld FMP ¹	
Voortgang realisatie dekking CvE ²	

1

Geen (verwachte) overschrijdingen op krediet
 Verwachte overschrijding
 Daadwerkelijke overschrijding
 Voor dit oordeel geldt: de zwakste schakel bepaalt.

2

De dekking van alle projecten bevindt zich volledig in de risicocategorieën geen of beperkt risico
 Er bevinden zich nog te dekken gelden in de risicocategorie redelijk of hoog
 Er zijn nog ongedekte onderdelen
 Voor dit oordeel geldt: de zwakste schakel bepaalt.

Toelichting afwijkingen en maatregelen budget

Voortgang realisatie dekking CvE: oranje

De voortgang van de realisatie dekking CvE is oranje omdat de dekking van de projecten 'Theater / WvO', 'Ontwikkeling locatie Hoofdstraat', 'Ontwikkeling Willinkplein-Zuid', 'Ontwikkeling Locatie Vreding' en 'Ontwikkeling locatie Muzeval' zich (deels) in de categorie redelijk tot hoog bevindt.

Grondexploitaties

De dekking vanuit de grondexploitaties zijn opgenomen in de categorie redelijk risico omdat de opbrengsten van de grondexploitaties onzeker zijn.

EFRO subsidie

De dekking vanuit de EFRO-subsidie en cofinanciering EFRO ten aanzien van het openbaar deel Wereld van Ontmoeting is opgenomen in de categorie redelijk risico omdat er nog geen overeenstemming is met SNN over bepaalde subsidiabele kosten.

Locatie Hoofdstraat

Met betrekking tot de (dekking van de) locatie Hoofdstraat is sprake van een aanzienlijk financieel risico. De € 17 miljoen dekking voor de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen is nog hoogst onzeker. Daarnaast dienen de subsidies van circa € 8 miljoen RSP+, € 10 miljoen REP regionaal en € 3,6 miljoen co-financiering REP regionaal uit RSP+ten behoeve van de dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu van € 65,5 miljoen nog formeel van de provincie Drenthe verkregen te worden.

C 3. Planning programma

Er is een masterplanning Centrumvernieuwing Emmen waarin alle projecten en de kritieke afhankelijkheden op programmaniveau zijn opgenomen. Een samenvatting van de eerstkomende vijf jaar uit deze Masterplanning is opgenomen in het bijlagenboek.

Programmakaders planning	
Alle projecten uiterlijk 1-1-2020 gereed	
Per 25 maart 2016 is bij de opening van Wildlands Adventure Zoo Emmen, inclusief een belangrijk deel van de Wereld van Ontmoeting, de relevante openbare infrastructuurvoorziening opgeleverd.	
Per 1 oktober 2016 wordt het nieuwe Theater in gebruik genomen.	
Subsidiabele projecten binnen subsidietermijn gereed (bijv. EFRO 01-01-2015)	

- Conform masterplanning
- Overschrijding masterplanning zonder gevolgen voor programmakaders planning
- Overschrijding masterplanning met gevolgen voor programmakaders planning.

Toelichting afwijkingen en maatregelen planning
<p>Subsidiabele projecten binnen subsidietermijn gereed (bijv. EFRO 1-1-2015): rood</p> <p>De einddatum van de EFRO-subsidie ligt formeel op 1-1-2015. In het vierde kwartaal is de planning van het project Markt en centrumplein aangepast, waardoor de EFRO-subsidie termijn van 1 januari 2015 wordt overschreden. In de eerste periode van 2014 is gebleken dat ook Boulevard Noord en Boulevard Zuid niet geheel voor 1-1-2015 gereed zullen zijn.</p> <p>Op basis van de ambtelijk en bestuurlijk gevoerde gesprekken met SNN over de afronding van EFRO-projecten in het 1^e halfjaar van 2015 zal dit naar verwachting geen problemen opleveren voor de verkrijging van de subsidie.</p> <p>In het laatste ambtelijk gesprek van september 2014 met SNN is afgesproken dat begin oktober 2014 een concept verzoek om verlenging van de einddatum van de EFRO subsidie van 31 december 2014 tot 1 juli 2015, zal worden ingediend bij SNN. Naar verwachting zal SNN dan in december 2014 hierover kunnen besluiten in de bestuurscommissie EZ. De huidige verwachting is dat circa € 5 mln. aan subsidiabele EFRO-investeringen in het kader van het EFRO-project De Economie van de Verbinding na 1 januari 2015 zullen plaatsvinden.</p>

C 4. (Stedelijke) kwaliteit

De beoogde hoge stedelijk/ruimtelijke kwaliteit wordt geborgd door het vastgestelde supervisie- en adviesproces voor Centrumvernieuwing Emmen, uit te voeren door de aangestelde supervisor stedelijke kwaliteit. Vastgestelde kaders zoals de Omgevingsvisie Hondsrugweg en de visie Spoorzoeken zijn daarbij een leidraad. Een en ander is uitgewerkt in het vastgestelde auditplan Stedelijke Kwaliteit.

Programmakaders stedelijke kwaliteit	
Uitvoering programma conform beoogde stedelijke kwaliteit.	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. stedelijke kwaliteit	PM

- Afgegeven oordeel supervisor voldoende.
- Aanpassingen nodig.
- Afgegeven oordeel supervisor niet voldoende.

Advies supervisor stedelijke kwaliteit
<p>Per 1 januari 2014 is Joop Slangen (SlangenHulsker architecten, Haarlem) benoemd tot supervisor stedelijke kwaliteit Centrum Vernieuwing Emmen. Hij vervult deze rol in samenwerking met Tess Broekmans (Urhahn Urban Design, Amsterdam).</p> <p>Dit is de 2^e rapportage van 2014.</p> <p>“De verplaatsing van het Dieren Park Emmen naar het nieuwe Wildlands aan de overzijde van de Hondsrug zal ingrijpende gevolgen hebben voor het functioneren van de binnenstad. Het is belangrijk ook de overige projecten die in de komende jaren in het centrum van de stad gerealiseerd zullen worden te ontwikkelen en te beoordelen vanuit een strategie voor de langere termijn. In juni is door de supervisor / UUD een visie op de toekomstige ontwikkeling van de binnenstad gepresenteerd, die de komende maanden intern besproken zal worden. Doelstelling is die visie vóór eind 2014 vast te stellen, zodat die ook als leidraad kan dienen bij beleid en bij het</p>

sturen op toekomstige projecten in de binnenstad.

De gemeente investeert in deze jaren veel in hoogwaardige infrastructuur en openbare ruimte, en het is belangrijk projecten goed op elkaar af te stemmen. Een handboek voor de inrichting van de openbare ruimte zou daarin een belangrijk verbindend middel kunnen zijn.

Daarnaast is cruciaal dat ruimtelijke kwaliteit niet alleen bepaald wordt door (de inrichting van) de openbare ruimte, maar misschien nog meer door de programmering en kwaliteit van de omringende bebouwing. Met name het centrumplein (Weiertwand en Willinkplein Zuid), de locatie van het Wapen van Emmen en (in iets minder mate) de Vreding verdienen daarbij prioriteit.

Er wordt gewerkt aan diverse scenario's voor de herontwikkeling van de Hoofdstraatlocatie, en het streven is om die scenario's eind 2014 voor nadere besluitvorming voor te leggen aan het College van B&W.

Wildlands is een belangrijk en omvangrijk project voor de stad, met grote gebouwen die vanaf veraf zichtbaar zullen zijn en met een omtrek van meerdere kilometers. Wildlands heeft volledige vrijheid gekregen bij de inrichting en ontwerpen op eigen terrein, maar de manier waarop de randen ingepast kunnen worden vraagt nu om duidelijke uitspraken en uitwerking in ontwerp. Vanuit het omringende open landschap moet die landschappelijke benadering prioriteit krijgen.

Onderstaand volgt een beoordeling van de stand van zaken van de verschillende projecten.

Daarbij is gekozen voor de volgende opzet per project:

1. Stand van Zaken
2. Toetsingskader
3. Beoordeling
4. Waardering
5. Advies "

C 5. Duurzaamheid

We streven een realisatie van het hele programma na die op een duurzame manier gebeurt. Dit is als een vertrekpunt/kader bij elke keuze in feite één van de pijlers van de gebiedsontwikkeling. Om daarop te toetsen en zonodig bij te sturen is een deskundigenpanel duurzaamheid ingesteld. Dit beoordeelt de duurzaamheid tijdens de realisatie aan de hand van het vastgestelde auditplan duurzaamheid en de desbetreffende subsidievoorwaarden.

Programmakaders duurzaamheid	
Uitvoering programma conform het beoogde niveau duurzaamheid	
Uitvoering projecten voldoen aan subsidievoorwaarden m.b.t. duurzaamheid	

- Afgegeven oordelen over projecten door deskundigenpanel duurzaamheid voldoende.
- Aanpassingen nodig.
- Afgegeven oordelen over projecten door deskundigenpanel duurzaamheid niet voldoende.

Toelichting duurzaamheid
<p>Toelichting duurzaamheid per project</p> <p><u>Warmtenet</u> Op 1 juli 2014 is het contract tussen WMD en DPE next voor de energievoorziening DPE Next getekend. Het warmtenet is hier onderdeel van.</p> <p>Voor de aansluiting van Theater / WvO voor de energievoorziening op het door de WMD te realiseren warmtenet is door de gemeente een formele aanvraag ingediend bij de WMD. De aansluiting van Theater / WvO op het door de WMD te realiseren warmtenet is noodzakelijk voor de realisatie van de GPR-score van 8 voor Theater / WvO. Inmiddels is een offerte ontvangen van de WMD.</p> <p>Het warmtenet cluster A (Holdert, Theater, Gemeentehuis en DPE) is een businesscase in ontwikkeling bij WMD. Periodiek vindt overleg plaats tussen de WMD en de gemeente Emmen over de realisatie van het warmtenet door de WMD. Daarnaast vindt voortgangsoverleg plaats waarbij de directeur van de WMD en de directeur van het programma Centrumvernieuwing Emmen aanwezig zijn. Dit zal moeten leiden tot meer duidelijkheid omtrent de realisatie van een warmtenet in Emmen Centrum door de WMD in het 3^e kwartaal 2014.</p> <p><u>Hondsrugwegtunnel</u> <i>Verwarming hellingbanen</i> In de rapportageperiode zijn de benodigde voorzieningen aangelegd voor het verwarmen en eventueel koelen van de hellingbanen van de tunnel Hondsrugweg. Dit heeft een gunstige invloed op de levensduur van het asfalt en op het terugdringen van gebruik van strooizout.</p> <p><i>Verlichting</i> De verlichting in de tunnel is aangelegd met sensor gestuurde LED verlichting. De sensoren meten de lichtintensiteit buiten. De intensiteit van het licht in de tunnel sluit hier op aan. Bestuurders merken hierdoor nagenoeg geen verschil in lichtintensiteit bij het in en uitrijden van de tunnel.</p> <p><i>Hergebruik materiaal.</i> Een groot deel van het leem dat uit de tunnelbak is gegraven is gebruikt voor het maken van geperste leemstenen ten behoeve van de gebouwen in Wildlands Adventure Zoo.</p> <p><i>CSM Wand</i> De wanden van de tunnel worden uitgevoerd volgens het CSM (Cutter Soil Mix) systeem. Dit houdt in dat de wanden worden gemaakt met zand dat ter plaatse wordt gewonnen en direct wordt verwerkt in de te realiseren tunnelwanden. Hierdoor zijn minder vervoersbewegingen nodig wat een positief effect heeft op de CO2 uitstoot.</p> <p><u>Theater</u> Voor de energievoorziening van het theater zal aangesloten worden op het door de WMD te ontwikkelen warmtenet. De publieksruimten van het Theater worden verlicht met LED.</p> <p><u>Boulevards</u> Voor de inrichting van de Boulevards is in deze rapportageperiode in samenspraak met Stenden Pre opdracht verstrekt tot engineering van de bio composiet HUB's. Getracht wordt zoveel mogelijk biovezels toe te passen in de biocomposiet. Voor de verlichting van de boulevards wordt duurzame LED-verlichting toegepast.</p> <p><u>Centrumplein</u> Ten aanzien van het natuursteen, de verlichting en de watertoevoer van het centrumplein is voor duurzame oplossingen gekozen (Europees natuursteen, LED-verlichting, watertoevoer vanuit de waterfabriek). De mogelijkheden van zonnepanelen voor energievoorziening centrumplein worden onderzocht.</p>

Marktpllein

Verlichting op het Marktpllein wordt vormgegeven door een systeem waarmee d.m.v. spankabels LED-verlichting in de bomen wordt aangelegd. De vorm van verlichting maakt het mogelijk om lichtintensiteit centraal aan te sturen .

Voor duurzaam behoud van de bomen op het plein wordt de grond rondom ter plekke vervangen door gemengde vruchtbare grond. Regenwater wordt deels rechtstreeks toegeleid naar de bomen als onderdeel van het gescheiden rioolsysteem.

DPE Next

Bij de realisatie van het belevenspark worden zoveel mogelijk duurzame, lokale en secundaire bouwmaterialen ingezet.

In maart 2013 zijn twee bruggen, die dienst gedaan hebben bij de Floriade en het duurzame bedrijventerrein 2020 in Hoofddorp, aangevoerd die een nieuwe plek krijgen in het belevenspark.

Eind november 2013 heeft Dierenpark Emmen aangekondigd om samen met o.a. Machine Fabriek Emmen en Stenden PRE de eerste biocomposietbrug ter wereld te maken en te plaatsen in het belevenspark.

Samen met Stenden Pre wordt onderzocht welke mogelijkheden er ook in de toekomst zijn voor o.a. verbruiksmaterialen in het park.

In december 2013 heeft Stenden Pre een Marktdag Biocomposieten georganiseerd. Tijdens deze dag is de brug in alle facetten gepresenteerd. De brug is breed onder de aandacht gebracht in de pers.

De grote kas is inmiddels grotendeels onder dak . De kas maakt onder meer deel uit van het geheel van warmtevoorziening. Restwarmte uit de kas kan middels luchtwarmtewisselaars worden toegevoegd aan het warmtenet.

Om het begrip duurzaamheid bij DPE Next vorm te geven zijn naast de GPR 8 score, zeven winnaars in het kader van Duurzaamheid en innovatie opgesteld. Deze winnaars worden als volgt in de realisatie meegenomen:

- Minimaal 1 object uitvoeren in leemstenen / leemstuc, gewonnen en geproduceerd op eigen locatie
- Minimaal 1 object uitvoeren in strobouw
- Minimaal 1 object uitvoeren in hennepbeton
- Minimaal 1 object uitvoeren in biocomposieten
- Op transparante en inzichtelijke manier toepassen van hergebruikte materialen/ bouwcomponenten
- Minimaal 5 biomimicry innovaties toepassen uit het biomimicry inventarisatieboekje
- Minimaal 3 overige lokale bedrijven / innovatieve koplopers betrekken om een productvoorstel te doen.

Momenteel wordt door DPE Next met TCE Gofour geïnventariseerd of het gebruik van Biodiesel kan worden ingezet voor het vervaardigen van diervoeders. Middels een businesscase zal de haalbaarheid worden bepaald en zal een pilotopstelling worden opgezet om proefmonsters te maken.

Oordeel duurzaamheidspanel

Tot op heden zijn over twee projecten oordelen gegeven door het duurzaamheidspanel

DPE Next.

Op 19 februari 2014 heeft het deskundigenpanel Duurzaamheid programma CvE haar tweede audit op het ontwerp van DPE Next uitgevoerd.

Het panel geeft het volgende oordeel over het voldoen aan de subsidievoorwaarden, zoals die in het Auditplan Duurzaamheid zijn omschreven:

- 4a. DPE Next is in de exploitatiefase CO₂-neutraal: We beseffen dat dit niet ineens volledig gerealiseerd kan worden vanwege financiële druk, maar voor de toekomst is dit nog altijd mogelijk.
- 4b. DPE Next maakt voor 100% gebruik van hernieuwbare energiebronnen: dit is eveneens niet ineens volledig gerealiseerd, maar voor de toekomst zeker haalbaar.
- 4c. DPE Next wordt duurzaam gebouwd (GPR-score van minimaal 8): DPE Next voldoet hieraan.

Toelichting: het panel is tevreden over de aanzet die de voorliggende plannen geven, binnen de strakke kaders van budget en tijd. DPE is naar de mening van het panel een heel eind verder gekomen met het realiseren van een duurzaam park. Deze inspanningen zijn een compliment waard, aldus het panel.

De uitgangspositie op het gebied van bijvoorbeeld energie en materialisatie is acceptabel, maar het is en blijft noodzaak om in de toekomst te bekijken hoe bepaalde zaken nóg duurzamer kunnen, als de ontwikkelingen voortschrijden. Dit is overigens ook hoe het panel de subsidievoorwaarden interpreteert. Het is een startpunt, niet een doel op zich.

Theater / WvO

De opdracht van het deskundigenpanel is te beoordelen of wordt voldaan aan de doelstellingen, zoals beschreven in het Auditplan Duurzaamheid, vastgesteld door b&w dd. 30-10-2012. Hierbij wordt aangetekend dat de provincie graag zou zien dat de doelen 4a, b en c zoals die voor DPE Next gelden ook voor het nieuw te bouwen WvT/WvO gelden. De gemeente is van oordeel dat deze voorwaarden niet op de subsidie van het Theater van toepassing zijn. Die doelen zijn:

- a. Het theater is in de exploitatiefase CO2-neutraal;
- b. Het theater maakt voor 100% gebruik van hernieuwbare energiebronnen;
- c. Het theater wordt duurzaam gebouwd (maatstaf van de richtlijn GPR gebouwen, met als minimumeis het cijfer 8).

Bevindingen

De CO2-neutraliteit in de exploitatiefase en het gebruik maken van 100% hernieuwbare energiebronnen zijn naar de mening van het panel niet terug te vinden in het DO. CO2-neutraliteit wordt nergens écht gehaald. Dit project staat of valt met wat de WMD wel of niet doet. Het gebouw voldoet aan de richtlijn GPR gebouwen.

Het panel is echter van mening dat de doelstellingen niet worden gehaald omdat duurzaamheid niet op een hoger niveau is meegenomen. Er is gekozen voor een mooi gebouw, waar duurzaamheid in is meegenomen. Naar de mening van het panel had het precies andersom gemoeten. Het gaat overigens niet alleen om het uiterlijk van het gebouw, maar ook om de exploitatie en de lifestyle. Daarnaast heeft het deskundigenpanel duurzaamheid diverse suggesties en aanbevelingen gedaan.

Reactie gemeente

Het oordeel, de opmerkingen en aanbevelingen van het deskundigenpanel duurzaamheid zijn meegenomen in het kader van de vraagspecificatie in de gewijzigde aanbestedingsvorm van Engineer en Build op basis van een Best Value Procurement (BVP) systematiek.

C 6. Werkgelegenheid tijdens de bouwfase

De beoogde effecten ná het uitvoeren van het programma zijn economische groei en structurele werkgelegenheid. Tijdens de uitvoering van het programma doen zich daarnaast eenmalige werkgelegenheidseffecten voor. Door Ecorys zijn deze becijferd op 4700 mensjaren in directe én indirecte werkgelegenheid. Van groot belang hierbij zijn regionale werkgelegenheid en social return on investment (SROI). Bevordering van regionale werkgelegenheid gebeurt binnen de kaders van Europees aanbestedingsbeleid, waarin het niet toegestaan is om regionale werkgelegenheid voor te schrijven. Social return is het inschakelen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en wordt voor Centrumvernieuwing Emmen projectmatig aangepakt.

Programmamakaders werkgelegenheid tijdens bouwfase	
Realisatie sociaal ondernemen minimaal 5% social return on investment ¹	
Werkgelegenheid regio ²	

1

- Er is geen aanleiding te veronderstellen dat dit kader niet gehaald wordt
- Er is extra actie nodig om dit kader te kunnen realiseren
- In 2020 is dit kader niet gerealiseerd

2

- In alle projecten en het programma worden regionale werkgelegenheidsaspecten meegenomen
- De aandacht voor en wijze van regionale werkgelegenheidsaspecten moet op onderdelen worden verbeterd
- Er is in de projecten en in het programma onvoldoende aandacht voor regionale werkgelegenheidsaspecten

Toelichting werkgelegenheid tijdens bouwfase
<p><i>Realisatie sociaal ondernemen</i></p> <p>In samenspraak met de afdeling Werk en de afdeling Personeel, Juridische Zaken, Communicatie en Inkoop en de afdeling Beleid en Regie is een projectmatige aanpak voor Social Return of Investment verder uitgewerkt op basis van de door het college vastgestelde notitie doorontwikkeling Social Return. In het werkproces worden op het moment van bestek en gunning de projectleider van het betreffende project en de accountmanager van de afdeling Werk betrokken. De aannemers van de werken van de projecten Centrumvernieuwing Emmen moeten conform het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Emmen inhoud geven aan de invulling van Social Return of Investment.</p> <p>In het bijlagenboek I.3 is voor de projecten die nu in uitvoering zijn binnen het programma CvE gerapporteerd over Social Return on Investment. Op basis hiervan is er geen aanleiding te veronderstellen dat dit kader niet gehaald wordt.</p> <p><i>Werkgelegenheid regio</i></p> <p>In het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Emmen (vastgesteld op 27 september 2012) zijn voorwaarden gecreëerd die het plaatselijke en regionale bedrijfsleven beter in staat stellen mee te dingen naar opdrachten van de gemeente Emmen.</p> <p>In het programma en de projecten wordt rekening gehouden met regionale werkgelegenheidsaspecten. In bijlage I.3 van het bijlagenboek is een lijst opgenomen van alle bedrijven uit de regio (bedrijven gevestigd in Drenthe) die nu worden ingezet ten behoeve van de verschillende projecten binnen Centrumvernieuwing Emmen. Tevens is een globale indicatie van de inzet in manjaren van deze bedrijven uit de regio in de periode 2009-2015 aangegeven.</p> <p>Naast de directe werkgelegenheid in de projecten genereren de werkzaamheden ook indirecte werkgelegenheid in de regio, onder meer in de verblijfsrecreatie, toeleveranciers, etc. Zo verblijven medewerkers van aannemers voor een deel in hotels en recreatieparken in Emmen en Zuidoost Drenthe. Ook worden in het kader van de bereikbaarheid tijdens de bouwfase onder meer verkeersbegeleiders van Stichting Veiligheidszorg ingezet door de aannemers.</p>

C 7. Bereikbaarheid tijdens de bouwfase

Tijdens de bouwfase blijft de bereikbaarheid van het centrum op peil. Hiertoe worden vele maatregelen genomen. Om te volgen of de te nemen maatregelen afdoende zijn vragen we periodiek naar het oordeel van de twee betrokken klankbordgroepen bereikbaarheid (centrumondernemers en inwoners).

Programmakader bereikbaarheid tijdens bouwfase

Inspanningen gemeente om centrum bereikbaar te houden afdoende

- Afgegeven oordeel klankbordgroepen voldoende
- Extra inspanningen nodig
- Afgegeven oordeel klankbordgroepen niet voldoende

Toelichting bereikbaarheid tijdens de bouwfase

Tijdens de realisatie van alle projecten in het kader van het Programma Centrumvernieuwing Emmen in de periode tot en met 2016 is de bereikbaarheid van winkels, het centrum en diverse andere locaties een belangrijk aandachtspunt. Naast bruikbare routes langs, door of tussen de CVE-projecten voor auto's, fietsers en voetgangers krijgt ook het parkeren in het centrum tijdens de bouwfase veel aandacht

Om de bereikbaarheid zo goed mogelijk te kunnen garanderen zijn in 2011 uitgangspunten vastgesteld door het college. Deze uitgangspunten zijn tot stand gekomen in overleg met Vlinderstad en de klankbordgroepen. Op hoofdlijnen zijn de volgende bereikbaarheidsuitgangspunten vastgesteld:

- Doorgaand gemotoriseerd verkeer wordt zoveel mogelijk van de Hondsrugweg geweerd (verwijzing via N34)
- Spoedeisende hulpdiensten hebben ten allen tijde doorgang
- Gelijktijdig geen grote ingrepen op overige delen Centrumruit en Rondweg
- Waarborgen doorstroming openbaar vervoer
- Woningen blijven bereikbaar
- Bevoorrading van alle delen van het centrum blijft altijd mogelijk binnen de venstertijden
- Loopafstand van parkeerplaatsen naar het centrum mag met 50% toenemen
- Altijd 300 parkeerplaatsen voor bezoekers beschikbaar in de nabijheid (400 m) van het winkelcentrum
- Een obstakelvrije verbinding zowel noord-zuid als oost-west voor fietsers en voetgangers.

Mede aan de hand van de masterplanning van de centrumvernieuwingsprojecten worden bereikbaarheidsknelpunten tijdig geïnventariseerd. De uitgangspunten vormen de basis voor het opstellen van een bereikbaarheidsplan voor ieder kwartaal. Dit plan bestaat ruwweg uit een kaart waarop de belangrijkste verkeersroutes per (aankomend) kwartaal zijn aangegeven. Binnen dit plan kunnen verder detail maatregelen worden getroffen om individuele, bedrijfs- of bewonersbelangen bij bereikbaarheid verder in te vullen. Het bereikbaarheidsplan vormt een vast agendapunt in het Technisch Coördinatie- en Bereikbaarheidsoverleg (beide intern) met projectleiders van de CVE-projecten en andere intern betrokkenen. Daarnaast worden de bereikbaarheidsplannen afgestemd met de klankbordgroepen voor bewoners en ondernemers. Maandelijks vinden klankbordgroepbijeenkomsten plaats. Adviezen en ideeën die daaruit voort komen worden betrokken in de verdere optimalisatie van de bereikbaarheidskaart en –maatregelen. Voorts wordt de bereikbaarheid voortdurend gemonitord door de bereikbaarheidsadviseur; in samenspraak met de omgeving worden zo nodig extra maatregelen genomen.

Enkele concrete bereikbaarheidsmaatregelen de afgelopen periode zijn:

De bouw van het Theater is medio augustus 2014 gestart met het inrichten van het bouwterrein. De bouwlogistiek van het Theater voorziet in het aanvoeren van bouw materiaal op afroep en eventueel tijdelijke opslag ervan nabij het centrum. Daarmee worden de transportbewegingen van en naar de bouwplaats beperkt en de overlast rondom de bouwplaats verminderd. Op de bouwplaats zijn in principe alleen die materialen aanwezig die binnen enkele dagen verwerkt kunnen worden. Voorafgaand aan de daadwerkelijke start bouw van het Theater (15 september 2014) is de riolering in de Vreding vervangen en is er een bouwweg aangelegd. Tijdens de werkzaamheden is de noord-zuid fietsverbinding in stand gehouden in de directe nabijheid van het werk. De noord-zuid fietsverbinding loopt momenteel over het terrein van het toekomstige theater. In nauw overleg met DPE is vervolgens een nieuwe tijdelijke fietsverbinding aangelegd tussen de bouwterreinen van het theater en van het nieuwe dierenpark. Op deze wijze kan de bouw van het Theater en het nieuwe dierenpark ongehinderd plaatsvinden maar en kunnen ook de fietsers ongehinderd van noord naar zuid en vice versa blijven rijden.

Na de opening van de westbuis van de Hondsrugwegtunnel is, ter voorkoming van stagnatie rondom het kruispunt met de afslag naar de Holdert en P-Zuid, een tijdelijke voetgangersverbinding over het tunneldek aangelegd. Bezoekers van het dierenpark en het centrum van Emmen kunnen de Hondsrugweg passeren via deze voetgangersverbinding. Deze verbinding blijft tot het najaar 2014 in gebruik. De bezoekersstromen zijn dan weer op een dusdanig niveau dat de oversteek via de normale verkeersregelinstallatie weer mogelijk is zonder extra stagnatie op de Hondsrugweg.

In augustus is begonnen met de herinrichting van de Markt en het centrumplein. Naast project en bereikbaarheidsinformatie in de klankbordgroepen is er in een informatieavond specifieke informatie verstrekt over de planning en bereikbaarheid. Daarnaast is er voor beide projecten een INFO-punt ingericht waar iedereen terecht kan voor informatie over werkzaamheden, planning en loop-/fietsroutes. Om de bereikbaarheid van o.a. winkels, horeca en bedrijven in het centrum te kunnen garanderen zijn er speciale planningsafspraken gemaakt.

In de klankbordgroepen is in september 2014 de volgende vraag gesteld: "zijn de inspanningen van de gemeente inzake de bereikbaarheid van het centrum tijdens de bouw naar het oordeel van de klankbordgroep voldoende geweest". Door zowel de bewoners als de ondernemers is geoordeeld dat de inspanningen van de gemeente in de afgelopen periode ruim voldoende zijn geweest.

C 8. Kennis en Innovatie

We streven na om met de uitvoering van het programma een belangrijke impuls te geven aan de ontwikkeling van kennis en innovatiekracht in de regio. De gemeente faciliteert daarbij de samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen, met als doel dat ondernemers de economische kansen zien en benutten. Hiervoor is het nodig om te komen tot een functionerend Innovatie- en Kennisplatform Emmen, ofwel Community of Practice, (COP).

Programmakaders kennis en innovatie	
In 2015 draaien onder COP tenminste drie kennisclusters	
Na 2015 heeft COP een zelfstandig en breder bereik	

- Er is geen aanleiding te veronderstellen dat dit kader niet gehaald wordt
- Er is extra actie nodig om dit kader te kunnen realiseren
- In 2015 is dit kader niet gerealiseerd

Toelichting Kennis en Innovatie
<p>Het Innovatie- en Kennisplatform (IK Drenthe) is in deze rapportageperiode nader uitgewerkt. Vanuit de verschillende kenniskringen zijn er initiatieven gestart en bijeenkomsten georganiseerd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toerisme en Recreatie (met betrokkenheid van DPE). <ul style="list-style-type: none"> • In de rapportageperiode is verder gewerkt aan het traject Toerisme in Euregionaal verband. In dit Euregionaal verband wordt er nauw samengewerkt met de organisaties van Geoparken aan beide kanten van de grens. Geopark Hondsrug is hier partner in. • Community of Practice Toerisme van IK Drenthe heeft in deze periode haar activiteiten deels afgesloten. In de periode tot 1 januari 2015 worden verdere mogelijkheden naar vervolg en verdieping verkend.   2. Duurzame bouwmaterialen (met betrokkenheid van DPE Next). <p>De mogelijkheden van biovezelversterkte composieten voor de uitvoering van de HUB's op de boulevards is in de rapportageperiode met Stenden Pre verder verkend. Het gaat daarbij om de maakbaarheid van de het product en de daaraan te stellen eisen, zoals duurzaamheid, vandalismebestendigheid, te integreren voorzieningen, infopanelen, verlichting, waterafvoer etc.</p> <p>Op basis van de verkenning is in deze rapportageperiode de opdracht verstrekt om het ontwerp verder uit te werken.</p> 3. Ondernemerschap. <p>Op 10 september 2013 is onder de naam "KWATRO" het initiatief Ondernemerschap in Drenthe gestart. Het idee is startende ondernemers uit alle branches in de regio Zuidoost Drenthe de juiste infrastructuur te bieden om innovatieve ideeën te begeleiden naar een succesvolle ondernemer.</p> <p>KWATRO is een gezamenlijk initiatief van onderwijs, onderzoeksinstellingen, overheid en ondernemers om ondernemerschap te stimuleren in Zuidoost Drenthe. KWATRO helpt innovatieve ondernemers om de start van hun bedrijf zo succesvol mogelijk te laten verlopen. Het initiatief geeft ondernemers daarom full-service ondersteuning in de vorm van advies, netwerken, faciliteiten en financiële ondersteuning.</p> 4. Biobased Economy (Chemie en Plantinhoudsstoffen). <p>Binnen deze kenniskring zijn er in de rapportageperiode initiatieven verder gewerkt rond marktgericht innoveren.</p> <p>Het initiatief werkt hierin o.a. samen met de Tuinbouw Business Club. Nieuwe producten, zoals duurzame teelt van eendenkroos op basis van reststromen waaruit eiwitten gehaald kunnen worden, worden ontwikkeld binnen het Business Centre Klazienaveen. Ook wordt met nieuwe partners verder gewerkt aan de ontwikkeling en teelt van plantinhoudsstoffen.</p>   <p>Stenden heeft als kennisinstelling IK Drenthe aan zich verbonden en heeft het initiatief genomen om, in samenwerking met ondernemers, het ondernemersplein en gemeenten in de regio, IK Drenthe uit te bouwen naar Kennispoort Drenthe. Op 19 september 2014 is de Innovatie en Kennispoort Drenthe met een manifestatie gestart. De gemeente blijft participeren in deze ontwikkeling in een faciliterende rol.</p>

C 9. Betrokkenheid stakeholders

We streven na dat alle belanghebbende partijen naar de aard van de fase waarin thema's en projecten zich bevinden, optimaal worden betrokken, al naar gelang de fase van het project. Tijdens de planvorming en bij probleemoplossingen worden partijen op interactieve wijze betrokken. Tevens gaat het om adequate/zakelijke en promotionele informatievoorziening tijdens uitvoeringswerkzaamheden. We monitoren dit door per project en programmathema na te gaan hoe de belangrijkste doelgroepen worden betrokken: inwoners, ondernemers in het centrum, bezoekers centrum, mede-investeerd, aanwonenden.

Programmakader betrokkenheid stakeholders

In projecten en het programma worden stakeholders voldoende betrokken.

Stakeholders worden op passende wijze betrokken

- In projecten en het programma worden stakeholders voldoende betrokken
- De aandacht voor en wijze van betrokkenheid van stakeholders moet worden verbeterd
- Er is in de projecten en in het programma onvoldoende betrokkenheid van stakeholders

Toelichting betrokkenheid stakeholders

Centrumvernieuwing Emmen kent vele stakeholders. Stakeholders zijn onder meer toekomstige en huidige gebruikers van het centrum van Emmen, partijen die plannen ontwikkelen en bouwen, en medefinanciers van projecten. Van de belangrijke stakeholders van het programma CvE worden hieronder de algemene en specifieke activiteiten van het afgelopen trimester weergegeven.

Per project en voor het programma worden de stakeholders voldoende betrokken. In bijlage II van het bijlagenboek is per project beschreven wie de stakeholders zijn en hoe ze worden betrokken bij het project.

Stakeholder	Actie in de afgelopen periode
Inwoners (van de gemeente)	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrieven algemeen (1 in 2014-02)nieuwpagina in lokale bladen, diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> Op 24 mei organiseerden gemeente, Vlinderstad en DPE met elkaar een themadag voor Centrumvernieuwing. De aannemer van de tunnel en het Marktplein hebben medewerking verleend. Tijdens die dag hebben veel inwoners van de gemeente Emmen kennis gemaakt met Centrumvernieuwing en kon men door de eerste tunnelbuis wandelen.</p>
Ondernemers (in het centrum)	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrieven algemeen (1 in 2014-02), diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> klankbordgroep Bereikbaarheid bouwfase – ondernemers (1 keer per maand) , gesprekken met ondernemers aan het Marktplein en aan het centrumplein ter voorbereiding op uitvoering werkzaamheden.</p>
Aanwonenden (bewoners centrum)	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrief algemeen (1 in 2014-02), nieuwspagina in lokale bladen, diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> Klankbordgroep Bereikbaarheid bouwfase – inwoners (1 keer per maand)</p>
Bezoekers van het centrum	<p><u>Algemeen:</u> Informatiehof CvE, website en het websiteonderdeel Emmen in beeld -webcams / filmpjes- , Virtual Reality omgeving, nieuwsbrief algemeen (1 in 2014-02), nieuwspagina in lokale bladen, diverse bijeenkomsten en presentaties, persberichten, e.d.</p> <p><u>Specifiek:</u> In 2014-02 hebben er dertien presentaties</p>

	plaatsgevonden en zijn groepen ontvangen voor een rondleiding door het centrum waarbij zij uitleg hebben gekregen over de projecten.
Mede-investeerdere / financiers: -Provincie Drenthe -SNN -andere subsidieverstrekke	<ul style="list-style-type: none"> - Met de provincie Drenthe wordt één keer per kwartaal bestuurlijk overleg IGO Atalanta gevoerd, in verband met de monitoring op het project door de provincie (laatste op 15 september 2014). - Maandelijks vindt op ambtelijk niveau een afstemmingsoverleg CvE tussen provincie en gemeente plaats. - Met SNN vindt regelmatig ambtelijk overleg plaats in relatie tot de uitvoering van de projecten met betrekking tot de EFRO-subsidie "De Economie van de Verbinding". In augustus en september 2014 heeft ambtelijk en in maart 2014 bestuurlijk overleg plaatsgevonden met SNN over onder meer de uitloop van de projecten over de subsidietermijn EFRO van 1-1-2015.
Samenwerkingspartners: -DPE -WMD	<ul style="list-style-type: none"> - Maandelijks monitoringsoverleg met DPE vanuit gemeente - Tweewekelijks coördinatieoverleg met DPE Next (management) - Vierwekelijks kerngroepoverleg DPE Next (bestuurlijk) - Diverse overleggen met DPE over aanpassing ontsluiting P-Zuid, afstemming van plannen, e.d. - DPE neemt deel in gebruikersoverleg Theater / WvO en in stuurgroep Theater / WvO (zeer regelmatig overleg)
Particuliere ontwikkelaars: - Peter van Dijk Projects & Investments - Ahold - Domesta - Orangerock Projectontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg met Ahold over de ontwikkeling van de nieuwe Albert Heijn aan de zuidzijde van het centrumplein - Overleg met initiatiefnemers voor de realisatie van de bovenbouw op Albert Heijn aan de zuidzijde van het centrumplein. - Maandelijks vindt overleg plaats met Domesta over de herstructurering van het Domestabezit op terrein Holdert-Zuidesch - Overleg met Orangerock Projectontwikkeling over realisatie van eventuele nieuwbouw aan de achterzijde van De Kamer op het Marktplein.
Aannemers: - Strukton (PG Westerstraat) - BAM (Hondsrugwegtunnel) - Hoornstra (Westerstraat) - Hemmen (Riolering Marktplein Emmen) - De Roo Wegenbouw (Boulevard Noord) - Zuidemagroep (Boulevard Zuid) - Hemmen/Hoornstra (Centrumplein) - Dura Vermeer (Theater WvO) - Lareco (Markt 2° fase)	<ul style="list-style-type: none"> - Frequent overleg op velerlei vlak; onder andere door middel van reguliere bouwvergaderingen met de aannemers.
Overige stakeholders: -Brandweer - Vlinderstad Emmen	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming met brandweer over bereikbaarheid - Afstemming per project met brandweer omtrent veiligheidsvoorschriften (mede i.r.t. vergunningverlening) - Er vindt regelmatig afstemming plaats met ondernemersvereniging Vlinderstad Emmen.

D. Programmabureau Centrumvernieuwing Emmen

Dit overzicht is de resultante van de voortgangsrapportage inzake het vastgestelde Plan van Aanpak programma Centrumvernieuwing Emmen 2013-2015 en het op basis daarvan verleende krediet voor algemene- en proceskosten programma Centrumvernieuwing Emmen 2013-2015.

De voortgangsrapportage programma CvE 2014 is in [bijlage III](#) te vinden.

	Planning	Budget	Eindoordeel
Programmabureau			

Toelichting

Eindoordeel: zwakste schakel bepaalt.

Planning

- conform planning
- overschrijding planning zonder gevolgen voor programmakaders planning
- overschrijding planning met gevolgen voor programmakaders planning.

Budget

- geen (verwachte) overschrijdingen op krediet
- verwachte overschrijding
- daadwerkelijke overschrijding

E. Programmarisico's

Vanaf het derde kwartaal 2013 vindt de rapportage over risico's zowel in de kwartaalrapportage als in het bijlagenboek plaats vanuit NARIS. Op 11 maart 2014 is het geactualiseerde risicomanagement CvE vastgesteld door het college.

De belangrijkste programmarisico's zijn onderscheiden in Financieel, Kwaliteit en Vertraging/stagnatie en opgenomen in een bruto risicokaart en een netto risicokaart. De brutokaart geeft de risicoscores zonder het treffen van maatregelen weer en de nettokaart geeft de risicoscores na het treffen van de actieve maatregelen weer. Op basis van de bepaalde / geschatte kans van optreden en het bepaalde / geschatte gevolg van het optreden van het risico, vindt de prioritering van de geanalyseerde risico's plaats.

Risico = kans van optreden x het gevolg van optreden

Op basis van bovenstaande formule wordt de risicoscore van een risico bepaald. De risicoscore kan variëren van "0" (minimaal tot "25" (maximaal). In de onderstaande tabellen zijn de mogelijke risicoscores aangegeven. De risicoscore bepaalt de prioritering van de risico's; hoe hoger de risicoscore, hoe hoger de prioriteit.

Risicobereidheid:

In het kader van het risicomanagement CvE is het belangrijk dat de risicobereidheid wordt vastgelegd.

De risicobereidheid geeft de mate aan waarin de organisatie bereid is om risico's te accepteren.

Binnen het programma Centrumvernieuwing Emmen worden risico's met een risicoscore lager dan 7 (groen) geaccepteerd, mits het gevolg van het betreffende risico financieel gezien kleiner is dan € 2,5 miljoen, planningstechnisch gezien kleiner is dan 3 maanden vertraging en vanuit oogpunt van kwaliteit gezien geen onherstelbaar verlies van kwaliteit betekent. In onderstaande tabellen is de risicobereidheid aangegeven middels de risicotolerantielijn.

Financieel

x > € 2.500.000	5	10	15	20	25
€ 1.250.000 < x < € 2.500.000	4	8	12	16	20
€ 500.000 < x < € 1.250.000	3	6	9	12	15
€ 125.000 < x < € 500.000	2	4	6	8	10
X € 125.000	1	2	3	4	5
Geen financiële gevolgen	0	0	0	0	0
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Risicotolerantie-lijn

Vertraging / stagnatie

Meer dan 3 maanden vertraging	5	10	15	20	25
--					
1 tot 3 maanden vertraging	3	6	9	12	15
-					
Maximaal 1 maand vertraging	1	2	3	4	5
Geen vertraging	0	0	0	0	0
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Risicotolerantie-lijn

Kwaliteit

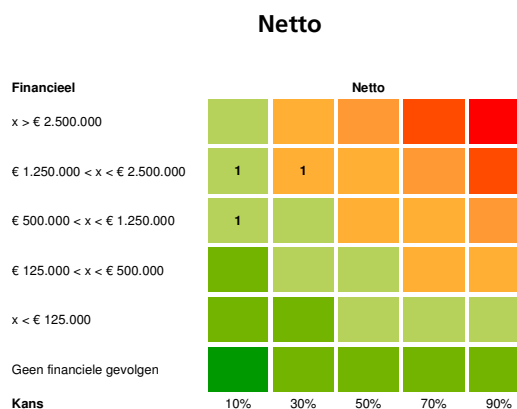
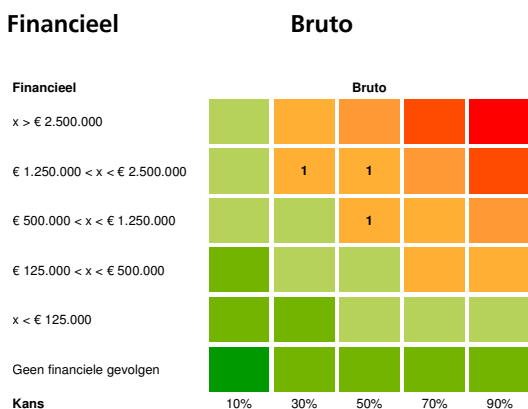
Onherstelbaar verlies van kwaliteit	5	10	15	20	25
Zeer moeilijk te herstellen verlies van kwaliteit	4	8	12	16	20
Moeilijk te herstellen verlies van kwaliteit	3	6	9	12	15
Eenvoudig herstelbaar verlies van kwaliteit	2	4	6	8	10
Zeer eenvoudig herstelbaar verlies van kwaliteit	1	2	3	4	5
Geen kwaliteitsverlies	0	0	0	0	0
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Risicotolerantie-lijn

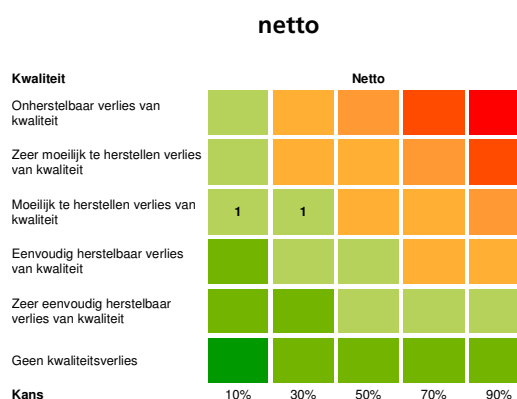
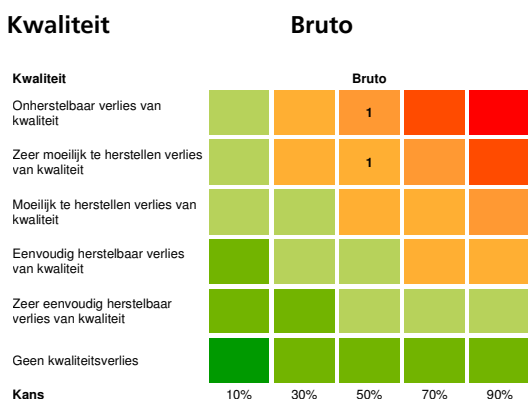
De risico's waarvan de netto risicoscores boven de risicotolerantiegrens vallen worden nader uitgewerkt in de overzichten daaronder. Van deze risico's wordt de gebeurtenis, de kans dat die zich voordoet zonder maatregelen, de kans dat die zich voordoet na het treffen van maatregelen en het gevolg van het risico voor en na maatregelen weergegeven. Het is niet zo dat de genoemde gebeurtenissen zich feitelijk voordoen, maar het betreft een opsomming van eventueel mogelijke gebeurtenissen. Tevens worden per risico de betreffende maatregelen weergegeven en de fase waarin een maatregel zich bevindt. Indien de maatregel 'actief' is weegt deze mee in de netto kans en het netto gevolg van het risico. In alle overige fases weegt een maatregel niet mee in de netto risicoscore. Streven is om door middel van het treffen van beheersmaatregelen en andere acties te bewerkstelligen dat risico's dusdanig worden geminimaliseerd/beheerst dat de kansen en gevolgen van risico's zodanig worden ingeperkt dat de netto-risico's onder de vastgestelde risicotolerantiegrens komen te liggen.

Programmabrede risico's Centrumvernieuwing Emmen:

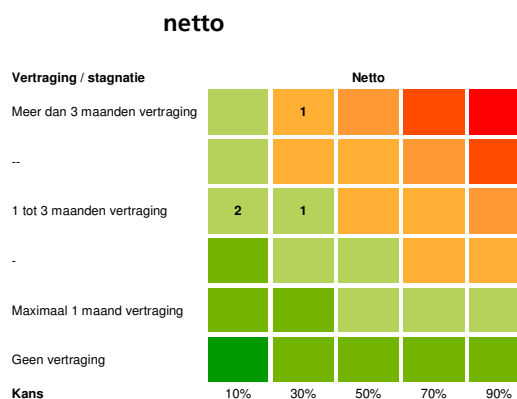
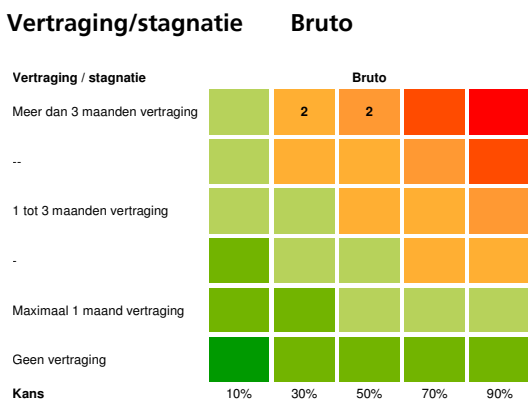
Financieel

Kwaliteit

Vertraging/stagnatie

Overzicht netto risico's en beheersingsmaatregelen boven de risicotolerantiegrens

Object nr	Gebeurtenis	Bruto kans (%)	Netto kans (%)	Bruto maximaal gevolg	Netto maximaal gevolg	Maatregel nr	Maatregel	Fase maatregel
R5	Gemeentelijke bezuinigingen leiden tot vermindering van voor Atalanta beschikbare gemeentelijke budgetten en reserves en vergroten de kans op overschrijdingen van deze budgetten.	50	30	€ 2.500.000	€ 2.500.000	M10	Gemeentelijke dekkingsmiddelen daadwerkelijk middels besluitvorming vastleggen voor Atalanta.	Actief
						M1561	Alle kredieten middels besluitvorming vast laten leggen.	Actief
R93	Afhankelijkheid van (samenwerkings)partners ten aanzien van de realisatie van de ambitie en doelstellingen van het programma leidt tot vertraging en/of het niet (volledig) realiseren van de ambitie.	50	30	6 maanden	6 maanden	M591	Frequente en adequate afstemming met (samenwerkings)partners.	Actief
						M592	Waar mogelijk eisen/voorwaarden stellen aan (samenwerkings)partners en marktpartijen in relatie tot bijvoorbeeld financiële bijdragen, danwel via bestemmingsplannen, vergunningen, etc.	Actief
						M1562	Laten toetsen van de planning van DPE Next door een externe partij.	Actief
						M590	Samenwerkingspartners en de markt vroegtijdig betrekken.	Actief
						M1563	Samenwerkingsovereenkomst aangaan met de samenwerkingspartners.	Actief

Mutaties in netto risico's boven de tolerantiegrens

- Risico R 15 'Aansprakelijkheidsstellingen door belastingdienst/UWV i.k.v. Wet ketenaansprakelijkheid voor afdracht belastingen onderaannemers', is niet meer opgenomen als risico. De belastingdienst heeft ingestemd met het standpunt van de gemeente Emmen dat voor geen van de CvE-projecten de Wet ketenaansprakelijkheid van toepassing is. De gemeente Emmen loopt hierbij dus geen risico meer.
- Risico R 89 'Het hoge ambitieniveau kan niet of onvoldoende worden gerealiseerd binnen het beschikbare budget' is niet meer opgenomen als risico, omdat het grootste gedeelte van de projecten is uitgewerkt in ramingen, kwaliteit is vastgelegd en uitgewerkt (o.a. in ontwerp, bestek, etc.) en grotendeels is aanbesteed. Voor de projecten waar dit nog wel geldt (Westwand Weiert, Willinkplein Zuid en de locatie Hoofdstraat), is dit risico op projectniveau opgenomen.

Dekking risico's

In deze risicoparagraaf en het bijlagenboek zijn diverse financiële risico's opgenomen. Van deze risico's zijn de kansen en het maximaal gevolg ingeschat, maar er heeft nog geen kwantificering door middel van Monte Carlo-simulatie plaatsgevonden. De grootste financiële risico's hebben betrekking op de dekking van de diverse projecten en met name de dekking van de locatie Hoofdstraat.

Voor de financiële risico's zal primair dekking gezocht moeten worden in het restant van de posten onvoorzien binnen de diverse projecten binnen het programma Centrumvernieuwing Emmen. Ultimo augustus 2014 bedraagt het totaalbedrag onvoorzien binnen alle projecten van Centrumvernieuwing Emmen circa € 11 mln (zie onderstaande tabel). Dit bedrag is niet vrij aanwendbaar, vanwege het feit dat deze bedragen onderdeel uitmaken van diverse subsidieregelingen. Bij niet besteden binnen het project moeten deze gelden grotendeels terug naar de betreffende subsidiënten.

Onvoorzien

Project	Atalanta / CvE	Soort	Onvoorzien Ultimo 2014-01	Mutatie in periode 2014-02	Onvoorzien Ultimo 2014-02
Programmabureau investeringen		Investering	1.048.579	-	1.048.579
Programmabureau exploitatie		Exploitatie	131.960	131.960	-
			1.180.539	131.960	1.048.579
Hondsrugwegtunnel	Atalanta	Investering	4.287.583	-	4.287.583
Boulevard Noord	Atalanta	Investering	150.000	-	150.000
Boulevard Zuid	Atalanta	Investering	240.000	-	240.000
Ontsluiting P Zuid	Atalanta	Investering	195.000	-	195.000
Kruising Hondsrugweg Ermerweg	Atalanta	Investering	225.000	-	225.000
Aanpassen en verlenging Vreding	Atalanta	Investering	163.400	28.000	135.400
Landschappelijke inpassing DPE Next	Atalanta	Investering	-	-	-
Parkeergarage I (Willinkplein)	Atalanta	Investering	-	-	-
Parkeergarage II (Willinkplein-Zuid)	Atalanta	Investering	-	-	-
Centrumplein	Atalanta	Investering	1.317.717	90.000	1.227.717
Boermarkeweg 1e fase	Atalanta	Investering	-	-	-
Boermarkeweg 2e fase	Atalanta	Investering	190.000	-	190.000
Reconstructie aansluiting N34/Rondweg	Atalanta	Investering	-	-	-
Reconstructie aansluiting N862/Rondweg	Atalanta	Investering	-	-	-
Voorz en maatr verkeers en parkeerma	Atalanta	Investering	85.000	-	85.000
Theater / WvdO	Atalanta	Investering	1.164.713	127.814	1.036.899
Theater / WvdO	Atalanta	Lening	-	-	-
Theater / WvdO	Atalanta	Borgtocht	-	-	-
Ontwikkeling locatie Hoofdstraat	Atalanta	Grondexploitatie	-	-	-
Ontwikkeling locatie Muzeval	Atalanta	Grondexploitatie	-	-	-
			8.018.413	245.814	7.772.599
Overbrugging DPE	Atalanta	Lening	-	-	-
DPE Next	Atalanta	Deelname/ Bijdrage	-	-	-
Provinciale bijdragen DPE Next	Atalanta	Bijdrage	-	-	-
Provinciale lening DPE Next	Atalanta	Lening	-	-	-
			-	-	-
Ondergrondse infrastructuur centrum	CvE	Investering	-	-	-
Parkeergarage Westerstraat	CvE	Investering	-	-	-
Centrum Noord	CvE	Grondexploitatie	615.434	-	615.434
Ontwikkeling locatie Vreding	CvE	Grondexploitatie	126.823	-	126.823
Willinkplein-Zuid	CvE	Grondexploitatie	1.219.911	-	1.219.911
Westwand Weiert	CvE	Grondexploitatie	-	-	-
Holdert	CvE	Bijdrage	-	-	-
			1.962.168	-	1.962.168
Markt	CvE	Investering	1.044.000	500.000	544.000
			1.044.000	500.000	544.000
TOTAAL			12.205.120	877.774	11.327.346

Indien de posten onvoorzien binnen de diverse CvE-projecten niet toereikend zijn om risico's af te dekken en tegenvallers op te vangen zal secundair gekeken worden naar de nog beschikbare dekkingsmogelijkheden binnen Centrumvernieuwing Emmen (Bestemmingsreserve Atalanta, Bestemmingsreserve Rente voorfinanciering en eventueel resterende budgetruimte CvE-budgetten). Mocht ook deze ruimte onvoldoende zijn dan zal hiervoor een beroep gedaan moeten worden op de algemene middelen van de gemeente Emmen.

F. Informatieconvenant en Auditjaarplan

Informatieconvenant

In overleg met de provincie Drenthe is een informatieconvenant programma Centrumvernieuwing Emmen opgesteld. Hierin zijn enkele afspraken vastgelegd ten aanzien van het elkaar informeren omtrent belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot Centrumvernieuwing Emmen/Atalanta. Dit informatieconvenant CvE is op 8 oktober 2013 door het college vastgesteld.

In het 2014-02 is de provincie ambtelijk en bestuurlijk geïnformeerd over de schollen en scheuren in de CSM-wanden van de Hondsrugwegtunnel.

Auditjaarplan

Er is een Auditplan programma CvE opgesteld. In dit plan zijn de reguliere toetsingen en audits die binnen en op het programma CvE plaatsvinden beschreven. Het gaat hierbij om juridische toetsingen, risicomanagement, verantwoording, stedelijke kwaliteit, duurzaamheid, DPE Next en algemene gemeentebrede audits. Het Auditplan programma CvE is op 8 oktober 2013 door het college vastgesteld.

Naast de hierboven genoemde toetsingen en audits vindt jaarlijks een onafhankelijke toetsing plaats op de kwartaalrapportages van Centrumvernieuwing Emmen. Deze toetsing vindt plaats op iedere laatste rapportage van het jaar, beginnend met de vierde rapportage 2012. Aanbevelingen die hieruit voortkomen zullen indien mogelijk worden meegenomen vanaf de eerstvolgende rapportage CvE.

Accountantscontrole Q4-2013

In maart/april is de accountantscontrole op de kwartaalrapportage Q4-2013 uitgevoerd. Het accountantsverslag en controle verklaring van de uitgevoerde controle zijn op 3 juni 2014 ontvangen. De controle heeft geleid tot een goedkeurende verklaring bij de 4^e kwartaalrapportage CvE 2013. Daarbij doet de accountant in het accountantsverslag de volgende aanbeveling:

Interne controle

Neem in het kader van de naleving van subsidievoorwaarden de bestedingen in het kader van het programma CvE 2012-2020 mee als vaste component van de rechtmatigheidscontrole uitgevoerd door de interne controlefunctionaris.

Daarnaast vraagt de accountant naar aanleiding van de beoordeling van kwartaalrapportage CvE 2013 nog specifiek aandacht voor het volgende:

Programmarisico's

- Leg een duidelijke relatie tussen de netto-risico's en de verdere toelichting van de risico's.
- Meer uitgebreide en specifieke behandeling van de risico's in hoofdstuk A van de kwartaalrapportage.

Projectenoverzicht

Neem daar waar aandachtspunten niet groen zijn een inhoudelijke toelichting op waarin wordt ingegaan op de oorzaken van bepaalde afwijkingen.

Programma's

Besteed in de toelichting op de financiën ook aandacht aan de toename van de bestedingen ten opzichte van het vorige kwartaal.